

Blair. 382

LEABHAR

NAN GNÀTH-FHOCAI

AIR A THIONNDADH

O'N CHEUD CHANAIN

CHUM

GAELIC ALBANNAICH.

AIR IARTUS NA CUIDEACHD URRAMAICH, A TA CHUM
EÒLAS CRÌOSDUIDH A SGAOILEADH AIR FEADH
GAELTACHD AGUS EILEANA NA H-ALBA.

EDINBURGH:

PRINTED BY C. STEWART,

FOR THE

SOCIETY FOR PROPAGATING CHRISTIAN KNOWLEDGE.

MDCCCXXI.

13700741

NAVY-GRADE ETHICAL

STANDARD

OF THE

NAVY

OFFICE OF THE SECRETARY OF THE NAVY
WASHINGTON, D. C.

U.S. GOVERNMENT PRINTING OFFICE
1917

GNATH-FHOCAIL.

CAIB. I.

GNATH-FHOCAIL Sho-
laimh, mhic Dhaibhi, rìgh
Israeil;

2 A dh'aithneachadh gliocais
agus teagaisg, a thuigsinn bhria-
thar na tuigse;

3 A ghabhail teagaisg a'
ghliocais, a' cheartais, agus a'
bhreitheanais, agus na còrach;

4 A thoirt géire dhoibhsan a
ta baoghalta^a, eòlais agus céill^b
do'n òganach.

5 Eisdidh duine glic, agus
meudaichidh e fòghlum, agus
sealbhaichidh duine tuigseach
comhairlean glice:

6 A thuigsinn gnàth-fhocail,
agus eadar-mhìneachaidh; fho-
cal nan daoine glice, agus am
briathar dorcha.

7 Is e eagal an Tighearna
tùs an eòlais: air gliocas agus
teagasg ni amadain tàir.

8 A mhic, éisd thusa ri tea-
gasg t'athar, agus na tréig lagh
do mhàthar:

9 Oir 'nan coron maise *bithidh*
iad do d' cheann, agus 'nan sla-
bhruidhibh do d' mhùineal.

10 A mhic, ma thàlaidheas^c
peacaich thu, na aontaich thusa
leo.

11 Ma their iad, Thig leinne,
deanamaid feall-fheitheamh^d air
fuil, luidheamaid am folach

air son an neo-ghiontaich gun
aobhar:

12 Mar an uaigh sluigeamaid
suas beò iad, agus iomlan mar
iadsan a thèid sìos don t-slochd.

13 Gheibh sinn gach uile
mhaoin luachmhor, lìonaidh sinn
ar tighean le creich^e.

14 Tilg a steach do chrann-
chur 'nar measgne: bithidh aon
sporan againn uile.

15 A mhic, na h-imich thusa
san t-slighe maille riu; cum air
a h-ais do chos o'n ceum:

16 Oir tha'n cosan a' ruith a
chum uile, agus a' deanamh
deifir a dhòrtadh fola.

17 Gu deimhin is dìomhain
an lìon a sgaoileadh an sealladh
eoin air bith.

18 Agus tha iad ri feall-fhol-
ach^f an aghaidh am fola féin,
tha iad a' luidhe an uaigneas
an aghaidh an anama féin.

19 Mar sin *tha* slighean gach
neach a ta sanntach air buann-
achd: anam a sealbhadairean
bheir i air falbh.

20 Tha gliocas ag éigheach
a muigh, anns na sràidibh tha i
a' cur a mach a gutha;

21 Ann an àitibh sònraichte
a' chomh-chruinneachaidh tha i
ag éigheach, ann am fosgladh
nan geata: anns a' bhaile tha i
a' cur a mach a briathra,

A 22 Cia

^a aon-fhillte, neo-ghheur.
mheallas. ^d plaid-luidhc.

^b eagnaideachd, deadh chomhairle.
^c spùinne. ^f plaid-luidhc.

^e bhreugas,

22 Cia fhad, a dhaoine baoghalt, a ghràdhaicheas sibh baoghaltachd? agus a ghabhas luchd-fochaid tlachd 'nam fochaid, agus a bheir amadain fuath do eòlas.

23 Pillibh ri m' achmhasan: feuch, dòirtidh mi mach mo spiorad dhuibh^a; ni mi aithnichte mo bhriathra duibh.

24 A chionn gu'n do ghairm mi, agus gu'n do dhiùlt sibhse, gu'n do shìn mi mach mo làmh, agus nach d'thug duine sam bith an aire;

25 Ach gu'n do chuir sibh an neo-bhrìgh m'uile chomhairle, agus nach b'àill leibh a bheag do m' achmhasan;

26 Ni mise mar an ceudna gàire ri'r sgrìos-sa; ni mi fanoid 'nuair a thig bhrìgh n-eagal;

27 'Nuair a thig bhrìgh n-eagal mar fhàsachadh, agus a thig bhrìgh léir-sgrìos oirbh mar iomghaoith; 'nuair a thig teinn^b agus cràdh-cridhe oirbh.

28 An sin gairmidh iad ormsa, ach cha fhreagair mi; iarraidh iad mi gu moch, ach cha'n fhaigh iad mi;

29 A chionn gu'n d'fhuathaich iad eòlas, agus nach do ròghnuich iad eagal an Tighearna.

30 Cha b'àill leo bheag do m' chomhairle^c, rinn iad tàir air m'achmhasan uile.

31 Uime sin ithidh iad do thoradh an slighe féin, agus lìonar iad le'n innleachdaibh féin.

32 Oir marbhaidh claonadh nan daoine baoghalt, agus

sgrìosaidh soirbheas^d nan amadan iad féin.

33 Ach ge b'e dh'éisdeas riumsa, gabhaidh e còmhnuidh an tèaruinteachd, agus bithidh e saor^e o eagal uile.

CAIB. II.

AMHIC, ma ghabhas tu mo bhriathra-sa, agus ma dh'fholaicheas tu m' àitheanta maille riut;

2 Air chor as gu'n aom thu do chluas ri gliocas, gu'n leag thu do chridhe air tuigse:

3 Seadh, ri eòlas ma dh'éigheas tu, ri tuigse ma thogas tu suas do ghuth;

4 Ma dh'iarras tu i mar airgid, agus ma rannsaicheas tu air a son, mar air son ionmhasan folaichte;

5 An sin tuigidh tu eagal an Tighearna, agus gheibh thu eòlas Dé:

6 Oir bheir an Tighearna gliocas; as a bheul *thig* eòlas agus tuigse.

7 Tha e tasgaidh suas gliocais fhallain air son nam firean: is sgiath e dhoibhsan a ghluaiseas gu h-ionraic.

8 *Tha* e a' coimhead ceumanna a' bhreitheanais, agus a' dìonadh slighe a naomb.

9 An sin tuigidh tu fireantachd, agus breitheanas, agus ceartas, *seadh*, gach uile dheadh shlighe.

10 'Nuair a théid gliocas a steach ann do chridhe, agus a bhios eòlas taitneach do d' anam;

11 Ni ciall do dhìonadh, coimhididh tuigse thu:

12 Gu d'

^a oirbh.

^d soirbheachadh.

^b àmhghar.

^c sàmhach.

^e cha d'aontaich iad le m' chomhairle.

12 Gu d' shaoradh ^a o shlighe an droch dhuine; o'n duine a labhras nithe fiara ^b,

13 A dh'fhàgas ceumanna ionracais, a dh'imeachd ann an slighibh an dorchadais;

14 Leis an aoibhinn an t-olc a dheanadh, agus a tha gabhail tlachd ann an aingealtachd nan aingidh.

15 Ag am bheil an sligheanna cam, agus iad a' claonadh 'nan ceumannaibh.

16 Chum do shaoradh o'n mhnaoi choimhich, o'n bhana-choigrich a ni miodal le a briathraibh;

17 A thréigeas oid-ionnsuich^c a h-dige, agus a dhi-chuimhniceas coimhcheangal a Dé:

18 Oir tha a tigh a' claonadh chum bàis, agus a ceumanna chum nam marbh.

19 Cha phill duine sam bith a théid d'a h-ionnsuidh, agus a rìs cha'n fhaigh e sligheanna na beatha ^d.

20 Chum gu'n imich thu ann an slighe dhaoine maithe ^e, agus gu'n gléidh thu ceumanna nam firean.

21 Oir gabhaidh na h-ionracain còmhuidh san tìr, agus fanaidh na daoine foirfe ^f innte.

22 Ach gearrar na daoine aingidh bhàrr na talmhainn, agus spìonar luchd eusaontais as.

CAIB. III.

AMHIC, na di-chuimhnich mo lagh, ach gleidheadh do chridhe m'aitheanta:

2 Oir laithean buan, agus saoghal fada, agus sìth bheir iad dhuit.

3 Na tréigeadh tròcair agus firinn thu: ceangail iad mu d' mhuineal, scrìobh iad air clàr do chridhe.

4 Agus gheibh thu deadh-ghean, agus tuigse mhaith an sealladh Dhé agus dhaoine.

5 Earb as an Tighearna le d' uile chridhe, agus ri d' thuigse féin na biodh do thaice.

6 Ann ad uile shlighibh aidich e, agus seòlaidh esan do cheumanna.

7 Na bi glic a'd' shùilibh féin; biodh eagal an Tighearna ort, agus tréig olc.

8 'Na shlàinte bitlìdh e do d' iomlaig, agus 'na smior do d' chnàmhaibh.

9 Thoir urram do'n Tighearna le d' mhaoin, agus le ceud thoradh t'uile chinneis ^g.

10 Agus lìonar do shaibhlean le pailteas, agus le fìon nuadh rùithidh t-fhìon-amair thairis.

11 Air cronachadh an Tighearna, a mhic, na deansa tàir, agus na sgìthich d'a smachdachadh.

12 Oir esau a's toigh leis an Tighearna smachdaichidh se, mar a smachdaicheas athair am mac *anns* am bheil a thlachd.

13 *Is* sona an duine a dh'a-maiseas air gliocas, agus am fear a gheibh tuigse:

14 Oir *is* fearr a ceannachd ^h na ceannachd airgid, agus a buannachd ⁱ na'n t'òr.

15 *Is* luachmhoire i na na seudan,

^a gu d' dhìon.
ghabhas e greim do shlighibh na beatha.
lìonta.

^b tarsuinn.

^c treòruiche, fear-stiùraidh.

^d ni mò a

^e fhàis.

^f malairt.

^g matha.

^h iomlan, coimh-

ⁱ tairble.

seudan*, agus cha 'n'eil gach ni a's urrain thu mhiannachadh r'an coimheas^b rithe.

16 *Tha* saoghal fada 'na làimh dheis; 'na làimh chli saibhreas agus urram.

17 *Is* sligheanna subliachais a sligheanna, agus *is* sìth a ceumanna uile.

18 *Is* craobh beatha i dhoibhsan a ni greim oirre, agus *is* sona iadsan a ghleidheas i.

19 Le gliocas shuidhich an Tighearn an talamh; le tuigse shocraich e na nèamha.

20 Le eòlas-san brisear suas na doimhneachdan, agus silidh na neoil a nuas an drùchd.

21 A mhic, na dealaicheadh iad ri d' shùilibh: coimhid gliocas fallain agus tuigse^c.

22 Agus bithidh iad 'nam beatha do d' anam, agus 'nam naise do d' mhuineal.

23 An sin imichidh tu a'd' shlighe gu tèaruinte, agus cha tuislich do chos^d.

24 'Nuair a luidheas tu sìos, cha bhi eagal ort: seadh, luidhidh tu sìos, agus bithidh do chodal milis^e.

25 Na biodh sgàth^f ort roimh eagal obann, no roimh fhàsachadh^g nan aingidh, 'nuair a thig e.

26 Oir bithidh an Tighearna 'na thearmunn duit, agus gleidhidh e do chos o bhi air a glacadh.

27 Na cum maith o'n droing d'an dlighear e, 'nuair a tha e 'n comas do làimh a dheanamh.

28 Na h-abair ri d' choimhearsnach, Imich, agus thig a rìs,

agus am màireach bheir mi dhuit, 'nuair a tha e agad làimh riut.

29 Na dealbh ole an aghaidh do choimhearsnach, agus e gabhail còmhnuidh gu muin-ghineach làimh riut.

30 Na dean stri ri duine gun aobhar, mar do rinn e cron ort.

31 Na biodh farmad agad ri fear an fhorneirt, agus na ròghnuich a bheag d'a shlighibh.

32 Oir *is* gràineileachd do'n Tighearn an duine drochmhuin-^hte^h, ach *tha* a rùn aig an ionracan.

33 *Tha* mallachd an Tighearn ann an tigh an aingidh; ach beannuichidh e àite-còmhnuidh nam firean.

34 Gu cinnteach air luchd-fochaid ni e fochaid; ach do'n iriosal bheir e gràsⁱ.

35 Sealbhaichidh na daoine glice urram; ach is e nàire àrdachadh nan amadan.

CAIB. IV.

CLUINNIBH, a chlann, teagsg athar, agus thugaibh an aire, chum gu faigh sibh eòlas air tuigse:

2 Oir tha mi toirt duibh deadh theagaisg; na tréigibhse mo reachd.

3 Oir bu mhise mac muirneach^k m'athar, agus mar aonghin mic *bha mi* ann an sealladh mo mhàthar.

4 Theagaisg e mi mar an ceudna, agus thubhairt e rium, Cumadh do chridhe mo bhriathra;

^a leugan, clachan luachmhor. nuidheachd.

^d chas.

^g mhilleadh, sgrios.

^h droch-mhèineach, ceannaireach.

^k òg, maoth.

^b samhlaichadh.

^e ciuin, suaimhneach.

^c léirsinneachd, eag-

^f fàitcheas.

ⁱ deadh-ghean.

thra; coimhid m'aitheantan agus mair beò.

5 Faigh gliocas, faigh tuigse; na di-chuimhnich, agus na claon o bhriathraibh mo bheoil.

6 Na tréig i, agus gleidhidh si thu: gràdhaich i, agus coimhididh si thu.

7 Is e gliocas an ni sònruichte^a; faigh gliocas, agus maille ri d' uile fhaghail faigh tuigse.

8 Ardaich i, agus cuiridh i suas thu; bheir i gu h-urram thu, 'nuair a ghabhas tu a'd' ghlacaibh i.

9 Bheir i do d' cheann coron maise; crùn glòire bheir i seachad duit.

10 Eisd, a mhic, agus gabh m'fhocail; agus bithidh bliadh-nacha do bheatha lìonmhor.

11 Ann an slighe a' ghliocais theagaisg mi thu; threòraich mi thu ann an ceumannaibh dìreach.

12 'Nuair a dh'imicheas tu, cha teannaichear^b do cheumanna, agus an uair a ruitheas tu, cha tuislich thu.

13 Dean greim daingean air teagasg, na leig as e; coimhid e, oir is e do bheatha e.

14 Na gabh a steach do rathad nan aingidh, agus na h-imich ann an slighe dhroch dhaoine.

15 Seachainn i, na gabh seachad làimh rithe, pill uaithe^c, agus imich romhad.

16 Oir cha chaidil iadsan mur dean iad olc; agus tha'n cadal air a thoirt uatha mur toir iad air cuid-eigin tuiteam.

17 Oir tha iad ag itheadh

arain na h-aingidheachd, agus ag òl fìona an ainneirt.

18 Ach *tha* slighe nam firean mar an solus dealrach, a dhealraicheas ni's mò agus ni's mò gu ruig an latha iomlan.

19 *Tha* slighe nan aingidh mar dhorchadas: cha'n aithne dhoibh ciod air am bheil iad a' tuisleachadh.

20 A mhic, do m' fhoclaibh thoir aire; ri m' bhriathraibh aom do chluas.

21 Na imicheadh iad o d' shùilibh: gléidh iad am meadhon do chridhe.

22 Oir is beatha iad dhoibhsan a gheibh iad, agus òcshlaint^d d'am feoil uile.

23 Leis gach uile dhìchioll gléidh do chridhe; oir as sin *tha* sruthanna^e na beatha.

24 Cuir uait am beul fiar^f, agus na bilean beumnach cuir fad uait.

25 Sealladh do shùilean gu ceart rompa, agus seòladh fabh-rainnean^g do shùl gu dìreach romhad.

26 Cothromaich ceumanna do chos, agus biodh do shlighean uile air an socrachadh.

27 Na tionndaidh a chum na làimhe deise, no clìthe: carruich do chos o'n olc.

CAIB. V.

A MHIC, do m' ghliocas thoir an aire; ri m' thuigse aom do chluas.

2 Chum gu'n coimhid thu^h ciallⁱ, agus gu'n gléidh do bhilean eòlas.

3 [Na

^a an ceud ni.

^b chumhaingichear.

^c uaipe.

^d slàinte.

^e tobraiche.

^f cealgach.

^g ruisg.

^h gu'm bi meas agad air.

ⁱ crìonachd, eagnaidheachd.

3 [Na h-éisd ri mealltoireachd mnà:] oir *mar* a' chìr-mheala silidh bilean mnà coimhich, agus *is* mìne^a na oladh a beul.

4 Ach *tha* a crìoch searbh mar a' bhurmaid, geur mar chhlaidheamh dà fhaobhair.

5 *Tha* a cosan a' dol sìos chum a' bhàis: ni a ceumanna greim air ifrinn^b.

6 Air eagal gu'n cothrom- aicheadh tu slighe na beatha^c, luaineach^d *tha* a ceumanna, *air chor as* nach urrain thu 'n aithneachadh.

7 A nis uime sin, a chlann, éisdibh rium, agus na dealaich- ibh ri briathraibh mo bheoil.

8 Atharraich do shlighe fad uaithe^e, agus na tig am fa- gus do dhorus a tighe:

9 Air eagal gu'n toir thu do neart^f do mhuintir eile, a- gus do bhliadhnacha do'n an- iochdmhor.

10 Air eagal gu'n lìonar coigrich le d' shaibhreas, agus gu'm *bi* do shaothair ann an tigh coigrich,

11 Agus gu'n dean thu caoidh^g ma dheireadh, 'nuair a chaithear t'fheoil agus do chorp^h,

12 Agus gu'n abair thu, Cionnus a thug mi fuath do theagasg, agus a rinn mo chridhe tàir air achmhasan?

13 Agus nach robh mi ùmh- al do ghuth mo luchd-teagaisg, agus nach d'aom mi mo chluas riu-san a theagaisg mi?

14 Is beag nach robh mi

anns gach olc, am meadhon a' chomhchruinneachaidh, agus a' choimhthionail.

15 Ol uisgeachan as do shoith- each féin; agus uisgeacha ruith as do thobarⁱ féin.

16 Biodh^k do thobraichean air an sgaoileadh a mach; do shruthan uisge anns na sràidibh.

17 Biodh iad agad féin a mhàin, agus na b'ann aig coig- rich maille riut.

18 Biodh do thobair bean- naichte: agus dean gairdeachas maille ri mnaoi-phòsda t'òige.

19 *Biodh i mar* an eilid ghràdhach, agus mar an earb^l thaitneach; sàsaicheadh a cìoch- an thu gach àm: le a gràdh bi a ghnàth air do lìonadh.

20 Agus c'arson, a mhic, a mheallar thu^m le mnaoi choimh- ich, agus a dhlùthaicheas tu ri brollach bana-choigrich?

21 Oir fa chomhair shùl an Tighearna *tha* sligheanna an duine, agus *tha e* a'cothromach- adh a cheumanna uile.

22 Glacaidh 'eucearta féin an t-aingidh, agus le cuird a pheac- aidh ceanglar e.

23 Bàsaichidh e gun teagasg, agus ann am meud 'amaideachd théid e air seacharan.

CAIB. VI.

A MHIC, ma ta thu 'n urras air do charaid, *ma* bhuaill thu do làmh le neach eile,

2 Rìbeadh thu le briathraibh do bheoil; ghlacadh thu le foc- laibh do bheoil.

3 Dean

^a tlàithe.

^b bheir a ceumanna do'n uaigh.

^c slighe na beatha cha 'n'eil i idir a' cothromachadh.

^d caochlaideach.

^e naipe.

^f t'urram,

^g gu'm beuc thu.

^h feoil do chuirp.

ⁱ thiobairt.

^k [Na] biodh.

^l earba.

^m théid thu air seacharan, bhios tu air do

mheadhradh?

3 Dean so a nis, a mhic, agus saor thu féin, 'nuair a thig thu 'n làimh do charaid; imich, irioslaich thu féin, agus dean cinnteach do charaid.

4 Na toir codal do d' shùilibh, no clò chodail do d' rosgaibh ^a.

5 Thoir as thu féin mar earb á làimh an t-scalgair ^b, agus mar eun á làimh an eunadair.

6 Imich a chùim an t-seangain, â leisgein ^c; thoir fa'near a shlighean, agus bi glic:

7 Aig nach 'eil fear-seòlaidh, fear amhaire ^d, no riaghladair,

8 A dh'ulluicheas a bhiadh san t-samhradh, agus a chruinnicheas a theachd-an-tìr san fhogharadh.

9 Cia fhad a choidleas tu, a leisgein? c'uin a dh'éireas tu as do chodal?

10 *Fathast* beagan codail, beagan clò chodail, beagan fillidh ^e nan làmh gu codal.

11 An sin thig do bhochdainn mar fhear-siubhail, agus t'uireasbhuidh mar dhuine fuidh armaibh.

12 Duine nach fiu, fear aingidh, siubhlaidh e le beul ana-cneasda.

13 Caogaidh e le 'shùil, bheir e sann as ^f le 'chois, teagaisgidh e le 'mheuraibh.

14 *Tha* aingealtachd ^g 'na chridhe, *tha* e a' dealbhadh uilc a ghnàth; togaidh e aimbreit ^h.

15 Uime sin gu h-obann thig a sgrios ⁱ; gu grad brisear e, gun leigheas.

16 Na sè nithe so is fuathach

leis an Tìghearna; seadh, *tha* seachd nithe 'nan gràincilcachd d'a anam:

17 Sealladh àrd ^k, teanga bhreugach, agus làmhan a dhoirteas fuil neo-chiontach,

18 Cridhe a dhealbhas smuaintean aingidh, cosan a bhios luath a ruith chum uilc,

19 Fianuis bhreugach a labhras breugan, agus esan a thogas aimbreit ^l eadar bhràithribh.

20 A mhic, coimhid àithne t'athar, agus na tréig reachd ^m do mhàthar.

21 Ceangail iad a ghnàth air do chridhe, daingnich iad mu d' mhuineal.

22 'Nuair a dh'imicheas tu, treòraichidh iad ⁿ thu; 'nuair a choidleas tu ^o gleidhidh iad ^p thu; agus an uair a dhùisgeas tu, labhraidh iad ^q riut.

23 Oir is lòchran an àithne, agus is solus an reachd, agus is iad slighe na beatha achmhasain teagaisg;

24 Chum do ghleidheadh o'n droch mhnaoi, o mhiodal teanga na mnà coimhich.

25 Na miannaich a' sgèimh ann ad chridhe; agus na glacadh i thu le a rosgaibh:

26 Oir le ^r mnaoi strìopachail bheirear duine gu greim arain: agus sealgaidh a' bhan-adhal-trannach air an anam luachmhor.

27 An urradh duine teine a ghabhail 'na bhrollach, agus gun 'eudach a bhi air a losgadh?

28 An urradh duine imeachd air

^a fhàbhraidhibh.

bheachd, maighstir-oibre.

ana-cneasdachd.

^l ais-sith.

^r trid.

^b as an lion.

^c pasgaidh.

^h sìol-chuiridh e ais-sith.

ⁿ e.

^o a luidheas tu sìos.

^c a lundaire.

^f labhraidh e.

ⁱ àmhghar.

^o a luidheas tu sìos.

^d fear sùil-

^e coirbteachd.

^k uaibhreach.

^p e.

^q e.

air eibhlibh teithe, agus gun a chosan a bhi air an losgadh?

29 Mar sin esan a théid a steach chum mnà a choimhear-snaich: cha bhi neach air bith neo-chiontach a bheanas rithe.

30 Cha deanar tàir air gad-uiche, ma ghoideas e a shàsachadh 'anama 'nuair a bhios e ocrach:

31 Ach ma ghlacar e, aisigidh^a e a sheachd uiread, uile mhaoin a thighe bheir e seachad.

32 Ach ge b'e ni adhaltrannas ri mnaoi, tha e gun tuigse^b: sgriosaidh esan a ni e anam féin.

33 Lot agus mi-chliu gheibh e, agus a mhasladh cha ghlannar zs.

34 Oir is e 'n t-eud cuthach an fhir: uime sin cha chaomhain e ann an là an dioghaltais.

35 Cha bhi suim aige dh'éiric air bith^c; ni mò a thoilichear e, ge do bheir thu *dha* mòran thiodhlacan.

CAIB. VII.

AMHIC, gléidh mo bhriathran, agus taisg m'ùith-canta maille riut.

2 Gléidh m'aitheantan, agus bi beò; agus mo lagh mar dhubhagan^d do shùl.

3 Ceangaill iad air do mheur-aibh; scriobh iad air clàr do chridhe.

4 Abair ri gliocas, *Is* tu mo phiuthar; agus goir do bhann-charaid do thuigse:

5 Chum gu'n gléidh iad thu o'n mhaoi choimhich, o'n bhana-

choigrich a ni brionnal^e le a briathraibh.

6 Oir aig uinneig mo thighe dh'amhairc mi troimh^f mo chléith,

7 Agus sheall mi am measg nan daoine baoghalta; thug mi fa'near am measg nan òganach, òig-fhear gun chéill^g,

8 A' dol seachad air an t-sràid fagus d'a h-oisinn, agus ghabh e an t-slighe chum a tighe,

9 San dù-thra,^h san f'heasgar, san oidhche dhuibh dhoirch:

10 Agus feuch, thachair bean air ann an culaidh strìopaiche, agus cuilbheartach 'na cridhe.

11 *Tha* i àrd-ghuthachⁱ agus ceann-laidir; cha'n fhan a cosan 'na tigh.

12 A nis *tha* i mach, a nis anns na sràidibh, agus a feith-eamh nam fàth aig gach oisinn.

13 Agus rug i air, agus phòg i e, agus le aghaidh gun nàire thubhairt i ris^k,

14 *Tha* tabhartais-shùth agam; an diugh dh'ìoc mi mo bhòidean.

15 Uime sin thàinig mi mach a'd' choinneamh, a dh'iarraidh t'aghaidh gu dìchiollach, agus fhuair mi thu.

16 Le còmhdaichibh grinne^l sgeadaich mi mo leaba, le *oibrìbh* gearrta, le lìon-cadach mìn o'n Eiphit.

17 Rinn mi mo leaba cùbhraidh le mirr, aloe, agus canal.

18 Thig, gabhamaid ar sàth do ghaol gu maduinn, deana-maid comh-ghairdeachas ann an gaol:

19 Oir

^a bheir e air ais.

^d ubhal, chloich.

^b Mu dhorchadh nan tràth, san eadar-sìolus.

ich i a h-aghaidh, agus thubhairt i ris.

pestry. *Sasg.*

^b dhìth céille.

^c mìodal.

^e Cha taitinn éiric sam bith ris.

^f tre, trid.

^g gun chridhe. *Eabh.*

^h i bruidhneach.

ⁱ bruidhneach.

^k chruaidh-

^l comhdaichibh do obair ghréis; ta-

pestry. *Sasg.*

19 Oir chá 'n'eil fear an tìghe aig baile; chaidh e air thurus fada.

20 Sporan airgid thug e leis ^a; air an là shuidhichte thig e dhachaidh.

21 Le mòran d'a cainnt mhilis thug i air aontachadh; le mìodal a' b'ilean chomh-éignich i e.

22 Tha e a' dol 'na déigh gun dàil, mar a théid an damh chum a chosgaraidh ^b, no'n t-amadan a chum peanais a' chip:

23 Gus an d'théid saighead troimh 'àinean, mar a ghreasas eun do'n ribe, gun fhios aige gur ann chum a bhàis a ta e.

24 A nis uime sin éisdibh rium, a chlann, agus thugaibh aire do bhriathraibh mo bheoil.

25 Na claonadh do chridhe chum a sligheanna, na rach e air seacharan 'na ceumaibh.

26 Oir lot agus leag i sìos mòran; seadh, chaidh mòran do dhaoineibh treuna a mharbhadh leatha.

27 Is e a tìgh an t-slighe gu h-ifrinn, a' dol sìos gu seomraichibh a' bhàis.

CAIB. VIII.

NACH 'eil gliocas ag éigh-each? agus nach 'eil tuigse a' cur a mach a gutha?

2 Air mullach nan àit àrda, làimh ris an t-slighe, ann am meadhon nan rathad tha i 'na seasamh.

3 Làimh ris na geatachaibh, aig dol a stigh a' bhaile ^d, far an d'thigear a steach air na dor-saibh tha i ag éigheach:

4 Ribhse, O fheara, tha mi ag éigheach; agus tha mo ghuth ri cloinn nan daoine.

5 A dhaoine baoghalta, tuig-ibh gliocas; agus amadana, tuigibh 'nar cridhe.

6 Eisdibh, oir labhraidh mi air nithibh òirdheirce; agus bith-*idh* fosgladh mo bhilean air nith-ibh cearta.

7 Oir labhraidh mo bheul firinn; agus is gràineileachd aingidheachd do m' bhillibh.

8 Ann an ceartas tha uile bhriathra mo bheoil; annta-san cha 'n'eil ni air bith olc no fiar.

9 Tha iad uile soilleir dhasan a thuigear, agus ceart dhoibhsan a gheibh eòlas.

10 Gabhaidh mo theagasg, agus ni h-e airgid, agus eòlas thar an òr thaghta.

11 Oir is fearr gliocas na na clachan luachmhor; agus cha 'n'eil na h-uile nithe a dh'fheud-ar a mhiannachadh r'an coimh-meas rithe.

12 Tha mise gliocas a'm' chòmhnuidh maille ri céill ^e, agus tha mi faghail a mach eòlais air nithibh innleachdacha.

13 Is e eagal an Tighearn an t-olc fhuathachadh; uabhar, agus àrdan, agus an droch shlighe, agus am beul fiar is fuathach leam.

14 Is leamsa comhairle, agus fìor ghliocas: is leamsa tuigse: is leamsa neart ^f.

15 Leamsa ^e rìoghaichidh rìghrean, agus orduichidh uach-darana ceartas.

16 Leamsa riaghlaidh uach-darain, agus daoine mòra ^h, uile bhreitheamha na talmhainn.

17 Iadsan

^a 'na làimh. *Eabh.*

^b mharbhaidh.

^c gabh, imich.

^d beul

^{a'} bhaile. *Eabh.*

^e crionnachd.

^f is mise tuigse; agamsa tha neart.

^g Trioinse.

^h àrd uaislean.

17 Iadsan aig am bheil gràdh dhomh gràdhaichidh mi, agus iadsan a dh'iarraas mi gu moch gheibh iad mi.

18 *Tha* beartas agus urram maille riumsa; saibhreas mair-eannach agus fireantachd.

19 *Is* fearr mo thoradh na òr, eadhon na òr fìor ghlan; agus mo theachd-a-stigh na airgid taghta.

20 Air slighe a' cheartais treòraichidh mi; ann am meadhon cheumanna a' bhreitheanais;

21 A chum as gu'n d'thoir mi orra-san le'n ionmhuinn mi maoin a shealbhachadh; agus lìonaidh mi an ionmhasan.

22 Bha mise aig an Tighearn ann an toiseach a shlighe, roimh 'oibrean o shean.

23 O shìorruidheachd chuir-cadh suas^a mi, o'n toiseach, mun robh an talamh ann.

24 Mun *robh* doimhneachda ann, ghineadh mise; 'nuair nach *robh* tobraiche ann, làn do uisgeachaibh.

25 Mun do shuidhicheadh na beannta; roimh na cnocaibh ghineadh mise.

26 Mun d'rinn e fathast an talamh, no na machraichean, no chuid a's àirde do dhùslach an domhain.

27 'Nuair a dheasaich e na n^aamha, *bha* mi'n sin; 'nuair a tharruing e cuairt air aghaidh na doimhne;

28 'Nuair a dhaingnich e 'n t-athar^b shuas; 'nuair a neartaich e tobraiche na doimhne.

29 'Nuair a thug e a reachd do'n fhairge, nach rachadh na h-uisgeacha thar 'àitne; 'nuair

a shuidhich e bunaite na talmh-ainn;

30 An sin bha mise aige mar neach a dh'altrumadh^c *maille ris*, agus bu mhi a thlachd gach là, a' deanamh gairdeachais 'na fhianuis an còmhnuidh;

31 A' deanamh gairdeachais anns a' chuid a dh'aitichear d'a thalamh, agus mo thlachd maille ri cloinn nan daoine.

32 A nis uime sin, a chlann, cìsidibh rium; oir *is* sona *iadsan* a ghleidheas mo shligheanna.

33 Eisidibh ri teagasg, agus bithibh glic, agus na diultaibh *e*.

34 *Is* beannuichte an duine a dh'éisdeas rium, a' deanamh faire aig mo gheataibh gach là, a' feitheamh aig ursainnibh mo dhorsa.

35 Oir esan a gheibh mise, gheibh e beatha, agus gheibh e deadh-ghean^d o'n Tighearna.

36 Ach esan a pheacaicheas a'm' aghaidh-sa^e, ni e cron d'a anam féin: iadsan uile a dh'fhuathaicheas mi, gràdh-aichidh iad am bàs.

CAIB. IX.

THOG gliocas a tigh; ghearr i mach^f a seachd puist.

2 Mharbh i a feoil, mheasg i a fìon; dheasaich i mar an ceudna a bord.

3 Chuir i mach a h-òighean, tha i a' gairm air na h-àitibh a's àirde do'n bhaile:

4 Ge be neach a *ta* baoghalta, thigeadh e a stigh an so; riu-san^g a tha dhìth tuigse tha i ag ràdh,

5 Thigibh, ithibh do m'aran-
sa,

^a dh'ungadh.^b na neoil.^c dh'àraicheadh.^d caoimhneas.^e a thèid air seacharan uam.^f shuaidh i.^g ris-san, ris gach neach.

sa, agus òlaibh do'n fhìon a mheasg mi.

6 Tréigibh nithe amaideach, agus bithibh beò, agus imichibh air slighe na tuigse.

7 Esan a bheir achmhasan do fhear-fochaid, gheibh e dha féin masladh; agus esan a chronaicheas an t-aingidh, gheibh e dha féin smal.

8 Na cronaich fear-fochaid, air eagal gu'm fuathaich e thu: cronaich an duine glic, agus gràdhaichidh e thu.

9 Thoir teagasg do'n duine ghlic, agus bithidh e ni's glìce: teagaisg an duine cothromach, agus meudaichidh e ann am fòghlum.

10 *Is* e eagal an Tighearna toiseach a' ghliocais; agus *is* e eòlas *nithe* naomh, tuigse.

11 Oir leamsa nithear do laithean lìonmhor, agus cuirear ri bliadhnachaibh do bheatha.

12 Ma bhios tu glic, bithidh tu glic dhuit féin: ach *ma* bhios tu ri fochaid, is tu féin a mhàin a dh'iomchairesas e.

13 *Tha* bean amaideach àrd-ghuthach, baoghalta, agus cha'n aithne dhi ni air bith:

14 Oir suidhidh i aig dorus a tìghe, air caithir, ann an àitibh àrda a' bhaile,

15 A ghairm orra-san a bhios a' dol seachad air an t-slighe, a' gabhail dìreach rompa*.

16 Ge b'e neach a *ta* baoghalta, thigeadh e stigh an so: agus ris-san a *tha* dhìth tuigse their i,

17 *Tha* na h-uisgeachan a ghoidear milis, agus an t-aran a *dh'ithear* an uaigneas taitneach.

18 Ach cha 'n'eil fhios aige gu *bheil* na mairbh an sin, ann an doimhneachdaibh ifrinn gu *bheil* a h-aidheanna.

CAIB. X.

GNATH-FHOCAIL Sholaimh. Ni mac glic athair subhach; ach *is* e mac amaid-each dubhachas a mhàthar.

2 Cha 'n'eil tairbhe ann an ionmhasaibh aingidheachd; ach saoraidh ionracas o'n bhàs.

3 Cha leig an Tighearna le anam an ionraic gort^b fhulang; ach sgaoididh e maoin nan aingidh.

4 Ni làmh na leisge^c bochd; ach ni làmh nan dìchiollach beartach.

5 Esan a chruinnicheas anns an t-samhradh, *is* mac glic e; ach esan a chòidleas anns an fhoghara, *is* mac maslach e.

6 *Bithidh* beannachdan air ceann an fhèin^d; ach còmhdaichidh foirneart beul^e nan aingidh.

7 *Bithidh* cuimhne an fhèin beannuichte; ach lobhaidh ainm nan aingidh.

8 Gabhaidh esan a ta glic 'na chridhe àitheanta; ach tuitidh an t-amadan bith-bhriathrach.

9 Esan a ghluaiseas ann an ionracas, gluaisidh e gu tèaruinte; ach esan a chlacnas a shlighean, aithnichear e.

10 Esan a chaogas le 'shùil bheir e bròn: agus tuitidh an t-amadan bith-bhriathrach.

11 *Is* tobar beatha beul an fhèin; ach còmhdaichidh foirneart beul nan aingidh.

12 Dùisgidh

* a' stiùradh an ceumanna. ionracain.

^e gnùis.

^b gorta.

^c na ceilge.

^d an

12 Dùisgidh fuath aimhreit-ean; ach folaichidh gràdh gach coire ^a.

13 Ann am bilibh an duine thuigsich gheibhear gliocas; ach *tha* slat air son druim an ti a tha as eugmhais tuigse ^b.

14 Ceilidh daoine glic na's aithne dhoibh ^c; *tha* beul an amadain dluth do sgrìos.

15 *Is* e beartas an duine shaibhir a chathair ^d làidir; *is* e milleadh nam bochd an uireasbhuidh.

16 *Tha* saothair an fhèin chum beatha, teachd a stigh ^e an aingidh chum peacaidh.

17 *Tha* esan a choimhideas fòghium *anns an* t-slighe gu beatha; ach *tha* esan a dhiùltas achmhiasan air seacharan.

18 Esan a cheileas fuath *le* bilibh cealgach, agus esan a labhras mi-chliu, *is* amadan e.

19 Ann an lìonmhoireachd bhriathar cha bhithear saor o pheacadh; ach *tha* esan a choisgeas a bhilean glic.

20 Mar airgid taghta ^f *tha* teanga an fhèin; ach *tha* cridhe nan aingidh mar ni nach fiu.

21 Beathaichidh bilean an fhèin mòran; ach eugaidh na h-amadain a dhèith tuigse ^g.

22 Ni beannachadh an Tigh-earna saibhir, agus cha chuir e doilgheas 'na chuideachd.

23 *Tha* e mar shùgradh do'n amadan olc a dheanamh; ach *tha* gliocas aig fear na tuigse.

24 An ni *is* eagal leis an aingidh, thig e air; ach deònuichear miann nam firean.

25 Mar a théid an iomàghaath thairis, mar sin cha *bhi* an droch dhuine ni's mò; ach *is* bunait sìorruidh am firean.

26 Mar fhìon-geur do na fiaclaibh, agus mar dheataich do na sùilibh, mar sin *tha'n* leisgein dhoibhsan a chuireas uatha e.

27 Cuiridh eagal an Tigh-earna ri laithibh *duine*; ach giorraichear bliadhnacha nan aingidh.

28 *Bithidh* dùil nam firean 'na aobhar aoibhneis; ach théid as do dhòchas nan aingidh.

29 *Is* neart do na h-ionraic slighe an Tighearn; ach *thig* sgrìos air ^h luchd-deanamh na h-euceirt.

30 Cha ghluaisear am firean gu bràth; ach cha ghabh na h-aingidh còmhnuidh air an talamh.

31 Bheir beul an fhèin a mach gliocas; ach gearrar as an teanga fhiar.

32 *Tha* fios aig bilibh an fhèin air an ni a ta taitneach; ach *labhraidh* beul nan aingidh nithe fiara.

CAIB. XI.

T*HA* meidhean mealltach 'nan gràineileachd do'n Tigh-earn; ach *is* taitneach leis toimhsean ceart ⁱ.

2 'Nuair a thig uabhar, thig masladh; ach aig na h-iriosail *tha* gliocas.

3 Seòlaidh ionracas nam firean iad; ach millidh fiaradh ^k luchd dò-bheirt iad fèin.

4 Cha

^a cionta, peacadh.

^b cridhe. *Eabh.*

^c Taisgidh daoine glic eòlas.

^d a mhor-bhaile.

^e toradh.

^f dearbhata, fìor-ghlan.

^g cridhe.

Eabh.

^h *is* aobhar uamhais i do.

ⁱ clach iomlan. *Eabh.*

^k claon-

adh, cealg.

4 Cha bhi tairbhe ann an saibhreas ann an latha na feirge; ach saoraidh fireantachd o'n bhàs.

5 Seòlaidh fireantachd an duine ionraic^a a shlighe; ach trìd aingidheachd féin tuitidh an t-aingidh.

6 Saoraidh fireantachd nan ionraic iad; ach glacar feall-tairean^b 'nan olc féin.

7 'Nuair a bhàsaicheas an droch dhuine, théid as d'a dhòchas; agus teirgidh dùil luchd-euceirt.

8 Saorar am firean o theinn; ach thig an droch dhuine 'na àite.

9 Le 'bheul millidh cealgair a choimhearsnach; ach trìd eòlais saorar na fireana.

10 'Nuair a dh'éireas gu maith do na fireanaibh, ni am baile^c gairdeachas; agus an uair a sgriosar na h-aingidh, *bithidh* luathghaire ann.

11 Le beannachadh nan ionraic àrdaichear baile; ach le beul nan aingidh leagar e.

12 Ni esan a tha as eugmhais gliocais^d tàir air a choimhearsnach; ach bithidh fear na tuigse 'na thosd.

13 Imichidh fear tuailleis mu'n cuairt a' foillseachadh nithe diomhair; ach esan a ta firinneach 'na spiorad, ceilidh e ni.

14 Far nach 'eil comhairle, tuitidh sluagh; ach ann an lìonmhoireachd chomhairleach *tha* tèaruinteachd.

15 Ciurrar gu goirt esan a bhios an urras air coigreach;

ach esan a dh'fhuathaicheas luchd urrais, bithidh e tèaruinte.

16 Gheibh bean ghràsail urram; agus cosnaidh daoine làidir saibhreas.

17 Ni an duine iochdmhor maith d'a anam féin; ach esan a ta an-iochdmhor, claidhidh^e e fheoil féin.

18 Oibrichidh an droch dhuine obair mhealltach; ach aige-san a chuireas^f fireantachd *bithidh* duais chinnteach.

19 Mar so *tha* fireantachd chum beatha; ach esan a leanas an t-olc, *leanaidh e* chum a bhàis féin e.

20 *Is* gràineileachd do'n Tighearn iadsan a tha fiar 'nan cridhe; ach *is* taitneach leis iadsan a tha ionraic^g 'nan slighe.

21 *Ge d'iadhadh* làmh mu làimh, cha bhi an droch dhuine gun pheanas; ach saorar sliochd nam firean.

22 *Mar* fhail^h òir ann an sròin muice, *tha* bean sgiambhach agus i as eugmhais tuigseⁱ.

23 *Tha* miann nam firean a mhàin maith; ach *is* e dòchas nan aingidh fearg.

24 Tha neach ann a sgaoileas, agus fàsaidh e ni's saibhire^k; agus *tha* e ann a chumas tuilleadh 'sa ta ceart, ach *thig e* gu bochdainn.

25 Nithear an t-anam fial sultmhor^l; agus an ti a dh'uisgicheas, uisgichear mar an ceudna e féin.

26 Esan a chumas suas sìol^m, malluichidh an sluagh e; ach *bithidh*

^a jomlain.
mòr-bhaile.

^b cealgairean, luchd-eusaontais.

^d cridhe *Eabh.*

^c buairidh.

^e a' chathair, am

^f shìol-chuireas.

^g iomlan, neo-lochdach.

^h sheud.

ⁱ mothachaidh, eagnuidheachd.

^k cuirear an tuilleadh ris.

^l Sealbhaidhidh an t-anam fial pailteas.

^m gràn.

bithidh beannachd air ceann an ti a reiceas ^a.

27 Esan a dh'iarras maith gu dùrachdach, gheibh e deadh-ghean ^b; ach an ti a dh'iarras olc, thig e air féin.

28 Esan a dh'earbas as a shaibhreas, tuitidh e: ach mar ghéig, thig na fireana fo bhlàth.

29 Esan a chuireas a theaghlach féin fo bhuaireas ^c, *bithidh* e 'na oighre air a' ghaoith; agus an t-amadan 'na sheirbhiseach dha-san a tha glic 'na chridhe.

30 *Is* craobh beatha toradh an fhèirein; agus *tha* esan a chosnas anama glic.

31 Feuch, bheirear luigh-eachd ^d do'n fhèirean air an talamh: nach mò na sin do'n aingidh agus do'n pheacach?

CAIB. XII.

ESAN a ghràdhaicheas fòghlum, ghràdhaichidh e eòlas; ach esan a dh'fhuathaicheas achmhasan, tha e amaideach ^e.

2 Gheibh duine maith deadh-ghean o'n Tighearn; ach dìtidh e fear nan droch innleachd.

3 Cha daingnichear duine le h-aingidheachd; ach cha ghluais-eear freumh nam firean.

4 *Tha* bean mhaith ^f 'na crùn d'a fear; ach mar lobhadh 'na chnàmhaibh *tha* ise a nàiricheas e.

5 *Is* ceartas ^g smuainte nam firean; ach *is* cealg comhairle nan aingidh.

6 *Is* iad briathra nan aingidh feall-fheitheamh air son fola;

ach tearnaidh beul nan ionraic iadsan.

7 Tilgear na h-aingidh bun os ceann, agus cha *bhi* iad ann; ach seasaidh tigh nam firean.

8 A réir a ghliocas molar duine; ach nithear dìmeas air-san a tha 'na chridhe.

9 *Is* fearr esan air an deanar tàir, agus a tha 'na sheirbhiseach dha féin ^h, na esan a bheir urram dha féin, agus a bhios a dhìth arain.

10 Bithidh cùram aig an duine ionraic do bheatha 'ainmhidh; ach *is* an-ìochdmhor truacantais nan aingidh.

11 Esan a threabhas ⁱ 'fhear-ann, sàsuichear le h-aran e; ach esan a leanas daoine dìomhain, *tha* e gun tuigse ^k.

12 Miannaichidh an t-aingidh lìon dhroch dhaoine; ach bheir freumh nam firean *toradh* ^l.

13 Le peacadh *a* bhilean ribear an droch dhuine; ach thig am firean as o airc ^m.

14 Do thoradh *a* bhéil sàsuichear duine le maith, agus ìocar luigheachd làmh duine dha féin.

15 *Tha* slighe an amadain ceart 'na shùilbh féin; ach *tha* esan a dh'éisdeas ri comhairle, glic.

16 Aithnichear air ball ⁿ fearg an amadain; ach ceilidh duine ciallach ^o masladh.

17 *Esan a* labhras an fhèrinn, foillsichidh e ceartas ^p; ach *foillsichidh* fianuis bhreugach cealg.

18 *Tha*

^a a bheir air a bli air a reiccadh.

^b deadh rùn.

^c a thogas an-riaghailt 'na thigh féin.

^d luaigheachd, duais

^e mar ainmhidh.

^f bean na subhailce, nan deadh bheus.

^g ionracas.

^h aig am bi

seirbhiseach. ⁱ shaothraicheas.

^k as eugmhais eridhe. *Eabh.*

^l fàsaidh,

daingnichear freumh nam firean.

^m theanntachd.

ⁿ san àm; san là.

Eabh. ^o crionna, glic.

^p Labhraidh am firean, agus foillsichidh e an fhèrinn.

18 Tha dream ann a labhras mar lotaibh claidheimh; ach *is* slainte teanga nan daoine glìce.

19 Bithidh bile na firinn seasmhach gu bràth; ach cha *bhi* an teanga bhreugach ach car tiota.

20 *Is* cealg a bhios an cridhe luchd-deilbh an uilc; ach do chomhairleachaibh na sìthe *bithidh* gairdeachas.

21 Cha'n éirich aimhleas^e air bith do'n fhìrean; ach lìonar na h-aingidh le h-olc.

22 *Is* gràineileachd do'n Tighearna bilean nam breug; ach *is* iad an droing a ni gu firinneach, a thlachd.

23 Ceilidh duine ciallach^b eòlas; ach foillsichidh cridhe nan amadan amaideachd.

24 Riaghlaidh làmh nan dìchiollach; ach bithidh *làmh* na leisge^c fo chis.

25 Ni iomaguin^d ann an cridhe duine a chromadh sìos; ach ni focal maith sòlasach e.

26 *Is* fearr am firean na a choimhearsnach; ach cuiridh slighe nan aingidh air seacharan iad féin.

27 Cha ròist an leisgein a shithean^e; ach *is* luachmhor saibhreas an duine dhìchiollaich.

28 Ann an slighe na fireantachd *tha* beatha; agus 'na ceum cha 'n'èil bàs^f.

CAIB. XIII.

EISDIDH mac glìc ri teagasg athar; ach cha'n éisd fear na fochaid ri achmhasan.

2 Do thoradh a bheoil ithidh duine ni maith; ach *ithidh*^e anam nam fealltair^b ainneart.

3 Esan a choimhideas a bheul, gleidhidh e 'anam; ach esan a dh'fhosgla a bhilean, *thig* sgrios air.

4 Miannaichidh anam an leisgein, agus cha *bhi aige*; ach nìhear anam nan dìchiollach sultmhor.

5 *Is* beag air an fhìrean na breugan; ach fàsaidh an droch dhuine gràineil, agus nàirichear e.

6 Gleidhidh fireantachd esan a ta ionraic 'na shlighe: ach claidhidh aingidheachd am peacachⁱ.

7 Tha neach ann a leigeas air a *bhi* beartach^k, agus gun ni air bith *aige*; *tha* neach ann a leigeas air a *bhi* bochd, agus mòr shaibhreas aige.

8 *Is* e éirig^l anama duine a shaibhreas; ach cha ehluinn am bochd achmhasan.

9 Ni solus nam firean aoibhneach; ach cuirear as lòchran nan aingidh.

10 O uabhar a mhàin thig consachadh; ach aig na daoineibh a ghabhas deadh chomhairle *tha* gliocas.

11 Lùghdaichear saibhreas an dìomhanais; ach esan a chruinnicheas le saothair^m, meudaichidh e.

12 Ni an dòchas anns an cuirear moilleⁿ, an cridhe tinn; ach *is* craobh beatha am miann^o 'nuair a thig e.

13 Esan

^a urchoid. ^b crìonna, eagnaidheach. ^c ceilge. ^d dubhachas.
^e an ni a ghìlac e le seilg. ^f ach treòraichidh rathad seachranach gu bàs.
^g fuilgidh. ^h nan cealgair, luchd-cusaontais. ⁱ peacadh. *Eabh.* ^k a ni
e féin saibhir. ^l fuasgladh. ^m le 'làimh. *Eabh.* ⁿ an dòchas a
shìnear. ^o fonn, togradh.

13 Esan a ni tàir air focal, millear e; ach esan air am bi eagal roimh àithne, gheibh e luigheachd.

14 *Is* tobar beatha lagh an *duine* ghlic, chum dol as o lìon-taibh a' bhàis.

15 Bheir tuigse mhaith deadh ghean; ach *is* cruaidh slighe luchd-eusaontais.

16 Ni gach duine ciallach^a a ghnòthuch le h-eòlas; ach leigidh an t-amadan ris 'amaid-eachd.

17 Tuitidh an droch theachdaire ann an olc; ach *is* slainte an teachdaire dìleas.

18 Bochdainn agus nàire *bithidh* dhasan a dhiùltas fòghlum; ach an ti aig am bi meas air achmhasan, gheibh e urram.

19 *Is* milis do'n anam am miann a choimhlionar; ach *is* beag air amadanaibh dealachadh ris an olc.

20 An ti a shiùbhlas le daoineibh glic, *bithidh* e glic; ach sgriosar companach nan amadan.

21 Leanaidh olc peacaich; ach do na fireanaibh ìocar maith.

22 Fàgaidh duine maith oighreachd aig cloinn a chloinne; ach taisgear do'n fhìrean maoin a' pheacaich.

23 *Bithidh* mòran bìdh *ann an* treabhadh nam bochd; ach *bithidh* neach ann a sgriosar a dhìth breitheanais.

24 An ti a chaomhnas a shlat, *is* beag air a mhac; ach an ti leis an ionmhuinn e, smachdaichidh se e 'na thràth.

25 *Ithidh* am firean gu sàsachadh 'anama; ach *bithidh* dìth air broinn nan aingidh.

CAIB. XIV.

CUIRIDH gach bean ghlic a tigh suas; ach leagaidh a' bhean amaideach sìos e le a làmhaibh féin.

2 Esan a ghluaiseas 'na ionracas, *bithidh* eagal an Tigh-earn air; ach esan a ta fiar 'na shlighibh, ni e tàir air.

3 Ann am beul an amadain *tha* slat uabhair; ach gleidhidh bilean nan daoine glic iad.

4 Far nach *bi* daimh, *bithidh* a' phrasach glan; ach *bithidh* fàs mor le neart an daimh.

5 Cha dean an fhianuis dbìleas breug; ach labhraidh an fhianuis chealgach^b breugan.

6 Iarraidh fear na fochaid gliocas, agus cha'n *fhaigh* e; ach do'n ti a thuigeas *tha* eòlas furas^c.

7 Imich as làthair an duine amaidich, 'nuair nach mothaich thu *ann* bilean an eòlais.

8 *Is* e gliocas an duine chiallaich a shlighe a thuigsinn; ach *is* cealg amaideachd nan amadan.

9 Ni amadain magadh do'n pheacadh; ach am measg nam firean *tha* deadh-ghean.

10 *Is* aithne do chridhe *duine* searbhas 'anama; agus 'na aoibhneas cha bhi comh-roinn aig coigreach^d.

11 Tilgear tigh nan aingidh bun os ceann; ach thig pàillion nan ionraic fo bhlàth.

12 *Tha* slighe ann a chithear dìreach le duine: ach *is* iad a crìoch slighean a' bhàis.

13 Ann an gàire féin *bithidh* an cridhe brònach; agus *is* e deireadh an t-subhachais sin tuirse.

14 Le shlighibh féin lìonar esan a thionndaidh air ais 'na chridhe;

^a crìonna, glic.^b bhreugach.^c furasd.^d neach eile.

chridhe ; agus uaith féin *sàsuichear* an duine maith.

15 Creididh an duine baoghalt^a gach focal ; ach bheir an duine ciallach an aire d'a cheum.

16 Bithidh eagal air an duine ghlic, agus tréigidh e 'n t-olc ; ach tha an t-amadan borb^b, agus dàna.

17 An ti air am bi fearg gu h-obann, ni e gu h-amaideach ; agus fuathaichear fear nan droch innleachd.

18 Sealbhaichidh daoine baoghalt^a amaideachd mar oighreachd ; ach crùn^a na daoine ciallach le h-eòlas.

19 Cromaidh droch dhaoine an làthair dhaoine maith, agus na h-aingidh aig geataibh an fhìrean.

20 Eadhon le choimhearsnach féin fuathaichear duine bochd ; ach *is* lionmhor iad leis an ionmhuinn an duine saibhir.

21 An ti a ni tàir air a choimhearsnach, peacaichidh e ; ach *is* sona an ti a ghabhas truas do na bochdaibh.

22 Nach d'théid iadsan air seacharan a dhealbhas an t-olc ? ach *bithidh* tròcair agus firinn aca-san a dhealbhas am maith.

23 Anns gach saothair bithidh tairbhe ; ach *thig* cainnt nam bile a mhàin gu h-uireasbhuidh.

24 *Is* e crùn nan daoine glic an saibhreas ; ach *is* amaideachd amaideachd nan amadan.

25 Saoraidh fianuis fhìor anama ; ach labhraidh *fianuis* chealgach breugán.

26 Ann an eagal an Tigh-

earna *tha* aobhar carbsaidh làidir agus aig a chloinn bithidh dùdean^c

27 *Is* e eagal an Tighearna tobar na beatha, chum dol as o lìontaibh a' bhàis.

28 Ann an lìonmhoireachd sluaigh *tha* urram an rìgh ; ach ann an dìth sluaigh *tha* milleadh an uachdarain.

29 An ti a *tha* mall chum feirge, *tha* e pailt ann an tuigse ; ach esan a *tha* dian 'na spiorad, àrdaichidh e amaideachd.

30 *Is* e beatha na feòla, cridhe fallain ; ach *is* e lobhadh nan cnàmh, an t-nù.

31 An ti a shàruicheas^e am feumach, masluichidh e a Chruith-fhear ; ach bheir an ti sin urram dha, a ghabhas truas do'n bhochd.

32 'Na aingidheachd fuadaichear air falbh an t-aingidh ; ach bithidh dòchas aig an fhìrean 'na bhàs.

33 Ann an cridhe an duine thuigsich gabhaidh gliocas tàmh ; ach aithnichear *an ni a ta* 'n taobh a stigh nan amadan.

34 Àrdaichidh fireantachd cinneach ; ach *is* e am peacadh masladh sluaigh air bith^d.

35 *Bithidh* deadh ghean an rìgh aig seirbhiseach glic ; ach bithidh 'fhearg 'na aghaidh-san a bhios 'na aobhar nàire.

CAIB. XV.

PILLIDH freagradh mìn corruich : ach dùisgidh briathra garg fearg.

2 Cuiridh teanga nan daoine glic an céill eòlas gu ceart ; ach dòirtidh beul nan amadan a mach amaideachd.

3 *Tha*

^a neo-ghheur, aon-fhillte, simplidh.

^d nan slògh.

^b feargach.

^c bhruthas.

3 *Tha* sùilean an Tighearna anns gach àit, ag amharc air na droch dhaoineibh agus air na deadh dhaoineibh.

4 *Is* craobh bheatha teanga fhallain^a; ach *is* briseadh spioraid fiaradh innte.

5 Ni amadan tàir air teagsag^a athar; ach *is* ciallach an tì a bheir an aire do achmhasan.

6 Ann an tigh an fhèin *tha* mòran ionmhais; ach ann an teachd-a-stigh an aingidh *tha* buaireas.

7 Sgaoilidh bilean nan daoine glic eòlas; ach cha *dean* cridhe nan amadan mar sin.

8 *Is* gràineileachd do'n Tighearna òbairt nan aingidh; ach *is* i urnuigh nan ionraic a thlachd.

9 *Is* gràineileachd do'n Tighearna slighe an aingidh; ach *is* ionmhuinn leis an tì a leanas an déigh fireantachd.

10 *Is* searbh smachdachadh dha-san a thréigeas an t-slighe; ach gheibh esan le'm fuathach achmhasan, bàs.

11 *Tha* ifrinn agus sgrìos fa chomhair an Tighearna; cia mòr *is* mò na sin cridheacha chloinn nan daoine?

12 Cha toigh le fear-fochaid esan a chronaicheas e; agus a dh'ionnsuidh dhaoine glìce cha d'théid e.

13 Ni cridhe subhach gnùis shuilbhir; ach le bròn a' chridhe brisear an spiorad.

14 Iarraidh cridhe an duine thuigsich eòlas; ach beathaichear beul nan amadan le amaid-eachd.

15 *Tha* uile laithean an duine

thruaigh olc; ach *is* cuir^a a ghnàth an cridhe ait.

16 *Is* fearr beagan le h-eagal an Tighearna, na ionmhas mòr, agus buaireas leis.

17 *Is* fearr lòn^b do luibhibh, far am bi gràdh, na damh biadh^a agus fuath leis.

18 Dùsgidh fear feargach consachadh; ach esan a ta mall chum feirge, ciùnichidh e aimh-reit^c.

19 *Tha* slighe an leisgein^d mar ghàradh^e droighinn; ach *tha* rathad nan ionraic air a dheanamh réidh.

20 Ni mac glic athair aoibhneach; ach ni mac^f amaideach tàir air a mhàthair.

21 *Is* aobhar aoibhneis amaideachd dha-san a tha as eugmhais gliocais^g; ach imichidh fear na tuigse gu dìreach.

22 Gun chomhairle, thig rùinte^h gu neo-ni; ach ann an lìonmhoireachd chomhairleach daingnichear iad.

23 Bithidh aoibhneas aig duine le freagrachd a bheoil; agus focal 'na thràth, cia maith e!

24 *Tha* slighe na beatha shuas do'n duine ghlic, chum dol as o ifrinn shìos.

25 Sgrìosaidh an Tighearna tigh nan uaibhreach; ach daingnichidh e crìoch na bantraich.

26 *Is* gràineileachd do'n Tighearna smuainte dhroch dhaoine; ach *is* briathra taitneach *briathra* nam fìor-ghlan.

27 Bheir esan buaireas air a thigh féin, a tha sanntach air buannachd; ach bithidh esan le'm fuathach duais-bhrath^a, beò.

28 Smuain-

^a chidh, shlothechail.

^b dìneir, biadh-noin.

^c strì.

^d lundaire.

^e challaid.

^f duine.

^g cridhe. *Eabh.*

^h smuainte,

28 Smuainichidh cridhe an fhèin cionnus is còir dha freagairt; ach dòirtidh beul nan aingidh a mach droch nithe.

29 *Tha'n* Tighearna fada o na h-aingidh; ach éisdidh e ri h-urnuigh nam firean.

30 Nì solus nan sùl an cridhe aobhneach; agus bheir deadh chliu smoir do na cnàmhaibh.

31 Gabhaidh a' chluas a dh'éisdeas ri achmhasan na beatha, còmhnuidh an measg nan daoine glic.

32 An tì a dhiùltas fòghlum, nì e tàir air 'anam féin; ach an tì a dh'éisdeas ri achmhasan, gheibh e tuigse ^a.

33 *Is* e eagal an Tighearna fòghlum a' ghliocais; agus roimh urran *tha* irioslachd.

CAIB. XVI.

T*HA* deasachadh cridhe duine, agus freagradh na teanga o'n Tighearna ^b.

2 *Tha* uile shlighean duine glan 'na shùilbhidh féin; ach cothromaichidh ^c an Tighearna 'na spioraid.

3 Tabhair t'òibre thairis do'n Tighearn, agus daingnichear do smuainte.

4 Rinn an Tighearna gach nì air a shon féin, agus mar an ceudna an t-aingidh air son latha^d an uilc.

5 *Is* gràineileachd do'n Tighearna gach neach a ta uaibhreach 'na chridhe: *ge d'iadhadh* làmh mu làmh, cha bhi e gun pheanas ^e.

6 Trid tròcair agus firinn

glanar euceart; agus trid eagail an Tighearna tréigear an t-olc.

7 An uair a ghabhas an Tighearna tlachd ann an slighibh duine, bheir e air a naimhdibh féin a bhi ann an sìth ris.

8 *Is* fearr beagan le h-ionracas, na teachd-a-stigh mòr gun cheartas.

9 Smuainichidh cridhe duine air a shlighe; ach is e'n Tighearn a stiuireas a cheumanna.

10 *Tha* fàisneachd^f air bilibh an rìgh: ann am breitheanas cha dean a bheul euceart.

11 *Is* leis an Tighearna toimhsean agus meidhean ceart^g: *is* iad uile chlacha-tomhais a' mhàla^h obair-san.

12 *Is* gràineileachd do rìghribh aingidheachd a dheanamh; oir le h-ionracas daingnichear an rìgh-chaithir.

13 *Is* taitneach do rìghribh bilean an ionracais, agus is ionmhuinn leo esan a labhras *nithe* cearta.

14 *Tha* fearg rìgh mar theachdairean bàis; ach ciùinichidhⁱ duine glic i.

15 Ann an solus gnùise rìgh *tha* beatha; agus *tha* a dheadh-ghean mar neul an uisge dheir-eannaich.

16 Cia mòr *is* fearr gliocas fhaotainn^k na òr, agus *is* ròghnuiche tuigse fhaotainn na air-giod?

17 *Is* e rathad^l mòr nan ionraic an t-olc a thréigsinn; an tì a choimhideas a shlighe, gleidhidh e^m 'anam.

18 Roimh

^a cridhe. *Eabh.* ^b *Feudaidh* duine a smuaintean ulluchadh; ach o'n Tighearna *tha* freagradh na teanga. ^c measaidh. ^d là, là. ^e cha mheasar neo-chiontach e, cha d'fhéid e saor as. ^f fàistineachd. ^g a' cheartais. *Eabh.* ^h a' bhuilg. ⁱ ceannaichidh. ^k a chlosadh. ^l slighe.

18 Roimh sgrios *théid* uabhar; agus roimh leagadh spiorad àrdanach.

19 *Is* fearr a bhi do spiorad iriosal maille riu-san a ta ciùin, na a' chreach a roinn maille ris na h-uaibhrich.

20 An ti a ni gnothuch gu tuigseach, gheibh e maith: agus an ti a dh'earbas as an Tighearn, *is* sona e.

21 Goirear duine crònna ^a do'n ti a tha glic 'na chridhe, agus meudaichidh milse nam bile fòghlum.

22 *Is* tobar beatha an tuigse do'n ti aig am bheil i; ach *is* amaideachd fòghlum nan amadan.

23 Ni cridhe an duine ghlic a bheul tuigseach, agus air a bhilibh cuiridh e fòghlum.

24 Mar chìr-mheala *tha* briathra taitneach, milis do'n anam, agus 'nan slainte do na cnàmhaibh.

25 Tha slighe ann a tha ceart ann an sealladh duine; ach *is* iad slighean a' bhàis a crìoch.

26 An ti a shaothraicheas, saothraichidh e air a shon féin; oir iarraidh a bheul air e.

27 Cladhaichidh an duine neo-dhiadhuidh olc; agus air a bhilibh *bithidh* mar theine loisgeach.

28 Togaidh ^b an duine fiar ^c aimhreit; agus dealaichidh fear na cogarsaich cairde sònraichte.

29 Meallaidh fear an fhoirneirt a choimhearsnach, agus bheir e air imeachd air slighe nach *'eil* maith.

30 Druididh e a shùilean chum smuaineachadh air nithibh fiara; a' gluasad ^d a bhilean, bheir e olc gu crìch.

31 *Is* coron glòire an ceann liath, a gheibhear ann an slighe an ionracais.

32 *Is* fearr an ti a ta mall chum feirge na gaisgeach, agus an ti a riaghlas a spiorad féin na esan a ghlacas àrd-bhaile ^e.

33 Anns an uchd tilgear an crannchur; ach is ann o'n Tighearna *a tha* a riaghladh gu léir.

CAIB. XVII.

IS fearr greim tioram, agus suaimhneas leis, na tigh làn do ìobairtibh ^f *maille ri* h-aimhreit.

2 Riaghlaidh seirbhiseach tuigseach os ceann a' mhic a bhios 'na aobhar nàire; agus am measg nam bràthar roinnidh e an oighreachd ^g.

3 *Tha* a' phoit-ghlanaidh air son an airgid, agus an àmhuinn ^h air son an òir; ach dearbhaidh an Tighearna na cridheacha.

4 Bheir an droch dhuine an air do bhilibh na h-euceirt ⁱ; éisdidh am breugaire ri teanga an aimhleis.

5 An ti a ni fanaid air a' bhochd, bheir e masladh d'a Chruith-fhear; an ti a ni gairdeachas ri dòruinn ^k, cha bhi e neo-chiontach ^l.

6 *Is* iad clann an cloinne coron sheann daoine; agus *is* iad an aithriche urram ^m cloinne.

7 Cha

^a ciallach, tuigseach. ^b Dùisgidh, sìol-chuiridh. ^c coibte, ana-mèineach.

^d gluasachd. ^e cathair. ^f do nithibh matha, do dheadh ghleus.

^g bithidh cuibhrionn aige do'n oighreachd. ^h fhuirneis. ⁱ bhilibh cealgach, breugach. ^k sgrios neach eile. ^l gun pheanas. ^m uail, glòir.

7 Cha 'n'eil cainnt na mòral-achd^a ciatfach do'n amadan: nach lugha na sin a *tha* bìlean na bréige *ciatfach* do dhuine mòr^b?

8 *Is* clach uasal tiodbhlacadh ann an sùilibh an ti aig am bì e^c: ge b'e taobh gus an tionndaidh e, soirbhichidh leis.

9 An ti a cheileas cionta, cosnaidh^d e gràdh; ach esan a dh'aithriseas ni, dealaichidh e cairde.

10 Drùthaidh achmhasan ni's mò air duine glic, na ceud buille air amadan.

11 *Is* ceannaire a mhàin a dh'iarras an droch dhuine; uime sin cuirear teachdaire an-ìochd-mhor 'na aghaidh.

12 Tachaireadh math-ghamhuin air call a cuilean air duine, ni's lùaithe na amadan 'na amaideachd.

13 Ge b'e dh'ìocas olc air son maith, cha dealaich olc r'a thigh.

14 *Mar gu'n* leigeadh neach a mach uisgeacha, *tha* toiseach aimhreite; uime sin mu'n sgaoil^e a' chomh-stri, leig dh'ìot i.

15 *Tha'n* ti a shaoras an t-aingidh, agus an ti a dh'iteas am fìrean, araon 'nan gràineil-eachd do'n Tighearn.

16 C'ar son a *ta* luach ann an làimh amadain a dh'fhaotainn gliocais, agus e gun rùn^f aige?

17 Anns gach àm gràdhaichidh caraid, agus rugadh bràthair fa chomhair teinn^g.

18 *Is* duine gun tuigse a bhuaileas a làmh, a théid an urras am fianuis^h a charaid.

19 Gràdhaichidh esan peacadh, a gliràdhaicheas aimhreite: an ti a dh' àrdaicheas a dhorus, iarraidh e sgrios.

20 An ti a ta fiar 'na chridhe, cha'n fhaigh e maith; agus an ti a ta lùbachⁱ 'na theangaidh, tuitidh e ann an olc.

21 An ti a ghineas amadan, *ginidh se e* chum a dhoilgheis féin; oir cha bhi sòlas aig athair amadain.

22 Ni cridhe subhach maith *mar* leigheas; ach tiormaichidh spiorad briste na cnàmha.

23 Bheir droch dhuine tiodbhlacadh as 'uchd, a chlaonadh shlighean a' bhreitheanais.

24 Fa chomhair^k an duine thuigsich *tha* gliocas; ach *tha* sùilean amadain ann an iomall na talmhainn.

25 *Tha* am mac amaideach 'na dhoilgheas d'a athair, agus 'na shearbhas dh'ise a rug e.

26 Mar an ceudna cha 'n'eil e maith peanas a dheanamh air an fhìrean, no àrd uaislean a bhualadh air son ceartais.

27 Caomhnaidh an ti aig am bheil eòlas a bhriathran; agus bithidh fear na tuigse ciùin^l 'na spiorad.

28 Measar an t-amadan féin, 'nuair a bhios e 'na thosd, 'na dhuine glic; agus an ti a dhruideas a bhìlean, 'na dhuine tuigseach.

CAIB. XVIII.

A REIR a thograidh iarraidh esan a sgaras e féin, agus buinidh e ris gach gliocas.

2 Cha 'n'eil tlachd aig an amadan ann an tuigse, ach gu'm

^a cainnt òirdheirc.^e mu' m measgar.ⁱ fiar, carach^b uasal, àrd.^f chridhe. *Eabh.*^k Ann an guùis.^l a gheibh e.^g àmhghair.^h iriosal, òirdheirc.^d iarraidh.^h airson.

gu'm foillsicheadh a chridhe e féin.

3 'Nuair a thig an t-aingidh, thig mar an ceudna tarcuais, agus maille ri mi-chliu masladh.

4 *Mar* uisgeacha domhain *tha* briathra beoil duine; *mar* shruth sgaoilteach *tha* tobar a' ghliocais.

5 Cha 'n'eil e maith gabhail ri gnùis^a an droch dhuine, chum an firean a thilgeadh bun os ceann ann am breitheanas.

6 Théid bilean an amadain ann an aimhreit, agus gairmidh a bheul air buillibh.

7 *Is* e beul amadain a sgrìos, agus *is* iad a bhilean ribe anama féin.

8 *Tha* briathra fir na cogarsaich^b mar lotaibh^c, agus théid iad sìos gu ionadaibh ìochdarach a' chuim.

9 Mar an ceudna an ti sin a ta leasg 'na obair, *is* bràthair e do'n mhillteir mhòr^d.

10 *Is* tùr làidir ainm an Tighearna: ruithidh am firean d'a ionnsuidh, agus bithidh e tèaruinte^e.

11 *Is* e beartas an duine shaibhir a chathair^f làidir, agus mar bhalladh àrd 'na bheachd féin.

12 Roimh sgrìos bithidh cridhe duine uaibhreach, agus roimh urram *bithidh* irioslachd.

13 An ti a bheir freagradh ann an cùis mu'n cluinn e *i*, *is* amaideachd agus nàire dha e.

14 Giùlainidh spiorad duine a laigse: ach cò is urrainn spiorad briste^g a ghiùlan?

15 Gheibh cridhe an duine

chrionna^h eòlas; agus iarraidh cluas nan daoine glic eòlas.

16 Nì tiodhlacadh duine àite dha, agus bheir e 'n làthair dhaoine mòra e.

17 *Saoilear* gu bheil a' chòir aige-san, a tha air thoiseach ann an agairt a chùise; ach thig a choimhearsnach, agus rannsaichidh se e.

18 Bheir an crannchur air aimhreitibh sgur, agus roinnidh e eadar na cumhachdaich.

19 *Tha* bràthair air a bhrosnachadh *n's cruaidh r'a chosnadh* na cathairⁱ làidir; agus *tha* aimhreitèan *bhràithre* mar chrannaibh lùchairte^k.

20 Le toradh béil duine lionar a bhrù; agus le piseach^l a bhilean sàsuichear e.

21 *Tha* bàs agus beatha ann an cumhachd^m na teanga; agus ithidh esan leis an ionmhuinn i d'a toradh.

22 An ti a dh'amaiseas air mnaoi, amaisidh e air ni maith, agus gheibh e deadh-ghean o'n Tighearn.

23 Le h-impidhibhⁿ labhraidh an duine bochd; ach freagraidh an duine saibhir gu garbh.

24 Feumaidh fear aig am bi cairdean, cairdeas a nochdadh: agus tha caraid ann a leanas ni's dlùithe na bràthair.

CAIB. XIX.

IS fearr am bochd a ghluais-eas 'na ionracas^j, na esan a tha fiar 'na bhilibh^o, agus e 'na amadan.

2 Mar

^a pearsa. ^b cogaruich. ^c mar bhriathraibh tlàth. ^d do fhear na h-anacaitheadh. ^e àrdaichear e. ^f a mhòr-bhaile. ^g brùite, leònta. ^h chiallaich, thuigsich. ⁱ mòr-bhaile. ^j tùir, dùin, daingnich. ^k fàs, toradh. ^l làimh, *Eabh.* ^m asluchadh. ⁿ shlighibh.

2 Mar an ceudna cha mhaith do'n anam a bhi as eugmhais eòlais; oir an ti a ni cabhag le 'chasaibh, tuislichidh e^a.

3 Claonaidh amaideachd duine a shlighe, agus an aghaidh an Tighearna ni a chridhe gearan^b.

4 Ni saibhreas mòran chairde; ach sgarar am bochd o a chairaid^c.

5 Cha bhi fianuis bhreugach gun pheanas^d; agus an ti a labhras breugan, cha d'théid e as.

6 Iarraidh mòran deadh-ghean an duine mhòir^e; agus bithidh gach duine 'na charaid do fhear nan tiodhlac^f.

7 Bheir uile bhràithrean an duine bhochd fuath dha: nach mò na sin a théid a chairdean am fad uaith? leanaidh e iad le 'briathraibh, ach tha iad a dhith air^g.

8 An ti a gheibh gliocas^h, gràdhaichidh e 'anam féin; an ti a ghleidheas tuigse, gheibh e maith.

9 Cha bhi fianuis bhreugach gun pheanas, agus sgriosar an ti a labhras breugan.

10 Cha 'n'eil aoibhneas iomchuidh do amadan; is lugha na sin do sheirbhiseach riaghladh os ceann uachdarana.

11 Ni tuigse duine e mall chum feirge, agus is i a ghlòir amharc thairis air eucoir.

12 Mar bheucaich leòmhain tha fearg rìgh; ach mar dhrùchd air feur tha a dheadh-ghean.

13 Is aobhar doilgheis d'a athair mac amaideach; agus

mar shìor-shileadh uisge tha aimhreitean mnà.

14 Is iad oighreachd aithriche tigh agus saibhreas; ach is ann o'n Tighearna a tha bean chiallachⁱ.

15 Bheir leisge air duine tuit-eam ann an trom chodal; agus fuilingidh an t-anam dìomhan-ach ocra.

16 An ti a ghleidheas an àithne, gleidhidh e 'anam féin; ach an ti a ni tàir air^k a shlighibh, gheibh e bàs.

17 An ti a ghabhas truas do'n bhochd, bheir e air iasachd^l do'n Tighearna; agus an ni a bheir e uaith, òcaidh e dha a rìs.

18 Smachdaich do mhac am feadh a ta dòchas d'a thaobh, agus na caomhnadh t'anam air son a ghearain^m.

19 Fuilingidh fear na feirge mòire peanas; oir ma shaoras tu e, feumaidh tu dheanamh a rìs.

20 Eisd ri comhairle, agus gabh fòghlum, chum gu'm bi thu glic ann ad laithibh deireanachⁿ.

21 Is lìonmhor na smuaintean ann an cridhe duine; ach is i comhairle an Tighearna a sheasas.

22 Is e tlachd duine a chaoimhneas; agus is fearr duine bochd na breugaire.

23 T'redraichidh eagal an Tighearna gu beatha, agus gheibh esan a bhios air a lìonadh leis fois; cha'n fhiosraichear le h-olc e.

24 Folaich-

^a théid e air seacharan, peacaichidh e.

^c choimhearsnach. ^d neo-chiontach.

^e a' phrionnsaidh, an uachdarain.

^f dhasan a bheir tiodhlacan seachad. ^g tha iad gun éifeachd. ^h cridhe. ⁱ Eabh.

^j thuigseach. ^k a dhearmadas, nach toir an aire do. ^l an coingheall.

^m ach na tog t'anam chum a mhilleadh. ⁿ Faic Deut. Caib. viii. r. 16.

24 Folaichidh an leisgein a làmh 'na bhrollach^a; uiread as chum a bhéil cha tabhair e i a rìs.

25 Buail fear-fochaid, agus bithidh an duine neo-gheur air fhaicill; agus cronaich duine tuigseach, agus tuigidh e eòlas.

26 An ti a chreachas^b 'athair, agus a dh'fhògras a mhàthair, is mac a bheir nàire agus mas-ladh e.

27 Sguir, a mhic, do éisdeachd ris an teagasg, a chuireas air seacharan o bhriathraibh an eòlais.

28 Ni fianuis aingidh^c tarcuis air breitheanas; agus sluigidh beul droch dhaoine euceart.

29 Dh'ulluicheadh breitheanais do luchd-fochaid, agus buill-ean do dhruim nan amadan.

CAIB. XX.

IS cealgach an ni fion^d, is buaireasach an ni deoch làidir; agus ge b'e neach a mbeallar leo, cha 'n'eil e glic.

2 Mar bheucaich leòmhain *tha* eagal rìgh: an ti a bhrosnuicheas e gu feìrg, peacaichidh e an *aghaidh* 'anama féin.

3 *Is* urramach an ni do fhear fantuinn^e o aimhreit: ach measgaidh gach amadan *inn*te.

4 Air son an fhuachda^f cha treabh an leisgein; iarraidh e déirc anns an fhoghara, ach cha'n *fhaigh* e.

5 Mar uisge domhain *tha* comhairle ann an cridlie duine, ach tairngidh fear na tuigse nòs i.

6 Gairmidh mòran dhaoine gach aon diubh a mhaitheas féin: ach cò a gheibh duine firinneach?

7 Gluaisidh am firean 'na ionracas: sona *bithidh* a mhic 'na dhéigh.

8 Nuair a shuidheas rìgh air caithir-bhreitheanais, sgaoilidh^g e gach olc le 'shùilibh.

9 Cò a dh'fheudas a ràdh, Ghlan mi mo chridhe, tha mi glan o m' pheacadh?

10 *Aon* chothrom agus cothrom *eile*, aon soitheach-tomhais agus soitheach-tomhais^h *eile*, is gràineileachd iad araon do'n Tighearn.

11 Aithnichear eadhon leanabh le a bheusaibh, am *bi* a dheanadas glan, agus am *bi* e ceart.

12 A' chluas a chluinneas, agus an t-sùil a chi, rinn au Tighearn iad araon.

13 Na gràdhaich codal, air eagal gu'n d'thig thu gu bochdainn; fosgail do shùilean, agus sàsuichear thu le h-aran.

14 *Is* olc, *is* olc *e*, ars' an ceannuiche; ach an uair a dh'imicheas e roimhe, an sin ni se uaill.

15 Tha òr ann, agus mòran do chlachaibh luachmhorⁱ; ach *is* iad bilean an eòlais an seud a's luachmhoire.

16 Gabh eudach an ti a chaidh an urras air coigreach, agus air son bana-choigrich gabh an geall uaith.

17 *Is* milis le duine aran na ceilge;

^a aslaich, asgail.

^b a mhilleas, a chlaoidheas. ^c fianuis do Bhelial. *Eabh.*

^d *Is* fear-magaidh am fion *Eabh.*

^e sgur.

^f a' gheamhraidh,

^g sgapaidh.

^h clach agus clach, ephah agus ephah. *Eabh. Faic. Deut.*

Cuib. XXI. r. 14.

ⁱ neamhuuidibh; peninim. *Eabh.*

ceilge; ach 'na dhéigh sin lionar a bheul do ghaineamh ^a.

18 Daingnichear gach tionsgnadh le comhairle; agus le comhairle ghlic dean cogadh.

19 A' foillseachadh nithe dìomhair, imichidh fear-tuailleis mu'n cuairt ^b: uime sin ris-san a ni miodal le 'bhilibh ^c na biodh gnothuch agad.

20 Ge b'e mhalluicheas 'athair, no a mhàthair, cuirear as a lòchran ann an duibhre dorchadais.

21 Feudar oighreachd fhaotainn gu luath an toiseach; ach cha bhi a crìoch beannuichte.

22 Na h-abair, Iocaidh mi olc air son uilc: feith air an Tighearn, agus saoraidh e thu.

23 *Is* gràineileachd do'n Tighearn aon chlach-thomhais agus clach-thomhais eile, agus cha 'n'eil meidhean cealgach maith.

24 *Is* ann o'n Tighearn a tha ceumanna duine; oir cionnus a thuigeas duine a shlighe féin?

25 *Is* ribe e do dhuine itheadh do'n ni a ta naomha, agus an déigh 'bhòid fiosrachadh ^d.

26 Sgapaidh rìgh glic na h-aingidh, agus bheir e air an roth teachd thairis orra.

27 *Is* e spiorad ^e duine lòchran an Tighearna, a' sgrùdadh ^f gach ionaid an taobh a stigh do'n chom.

28 Gleidhidh tràcair agus firinn rìgh; seadh, le tràcair daingnichear a rìgh-chaitir.

29 *Is* e urram dhaoine òga an neart; agus *is* e maise sheann daoine, an ceann liath.

30 Glanaidh guirme ^g cneidhe olc; mar sin glanaidh buillean na bheil an taobh a stigh do'n chom ^h.

CAIB. XXI.

MAR shruthaibh uisgeachá *tha* cridhe rìgh ann an làimh an Tighearna: ge b'e taobh is àill leis, tionndaidhidh se e.

2 *Tha* uile shlighean duine ceart 'na shùilibh féin; ach measaidh an Tighearna na cridheacha.

3 Ceartas a dheanamh agus breitheanas, *is* ròghnuiche leis an Tighearna na ìobairt.

4 *Is* peacach sealladh àrd, agus cridhe uaibhreach, lòchran nan aingidh ⁱ.

5 *Bheir* gu deimhin smuaintean an duine dhichiollaich gu pailteas; ach *thig* gach neach a ta gun fhoighidin ^k da rìreadh gu dìth.

6 Ionmhasan fhaotainn le teangaidh bhreugaich, *is* dìomhanas e air a luasgadh a null agus a nall aig an droing a dh'iarraas am bàs.

7 Sgrìosaidh reubainn nan aingidh iad, a chionn gu'n diùlt iad breitheanas a dheanamh.

8 Fiar agus coimheach tha slighe duine; ach a thaobh an fhìor-ghloin, *tha* a dheanadas dìreach.

9 *Is* fearr còmhnuidh a ghabhail ann an oisinn mullaich tìghe, na maille ri mnaoi aimhreitich ann an tìgh farsaing ^l.

10 Miannaichidh anam an aingidh olc; cha'n fhaigh a choimh-

^a ghairbheal, gharbh-ghaineamh.

le 'bhilibh.

fiosrachadh.

adh nan aingidh.

^d dàil a chur 'nan coimhliónadh.

^e salchar, tréine.

^k dian, cabhagacl.

^b *Faic Caib. XI. r. 13.*

^c anam.

^h olc a' chridhe.

^l comuinn, comb-chuideachd.

^g a tha brais

^f rannsachadh,

ⁱ agus treabh-

choimhearsnach deadh-ghean 'na shùilibh.

11 'Nuair a nìthear peanas air fear-fochaid, fàsaidh am baoghalta^a glic; agus an uair a dh'fhòghlumar an duine glic, gheibh e eòlas.

12 Bheir am firean an aire gu glic do thigh an aingidh: tilgear^b na h-aingidh bun os ceann air son an aingidheachd.

13 An ti a dhruideas a chluas ri glaodh an duine bhochd, glaodhaidh e féin mar an ceudna, ach cha'n éisdear ris.

14 Cùinichidh^c tiodhlacadh ann an dìomhaireachd fearg; agus duais san uchd, corruich dhian.

15 *Is* aoibhneas do'n fhìrean breitheanas^d a dheanamh; ach *thig* sgrios air^e luchd-deanamh na h-euceirt.

16 An duine a théid air seacharan o shlighe na tuigse, fanaidh e ann an coimhthional nam marbh.

17 *Bithidh* esan 'na dhuine bochd a ghràdhaicheas sògh^f; an ti a ghràdhaicheas fion agus ola, cha'n fhàs e saibhir.

18 'Na éiric air son an fhìrcin *bithidh* an t-aingidh, agus air son nan ionraic an duine fealltach^g.

19 *Is* fearr còmhuidh a ghabhail ann am fàsach^h, na maille ri mnaoi aimhreitich agus fheargaidh.

20 *Tha* ionmhas taitneach agus oladh ann an àite-còmhuidh an duine ghlic; ach caithidh an t-amadan e.

21 An ti leanas fireantachd agus tròcair, gheibh e beatha, fireantachd, agus urramⁱ.

22 Do chathair^k nan daoine treun streapaidh an duine glic, agus leagaidh e sìos neart a h-earbsaidh.

23 An ti a ghleidheas a bheul agus a theanga, gleidhidh e 'anam o theanndachdaibh.

24 Fear-magaidh uaibhreach, àrdanach *is* ainm dhasan, a ghiùlaineas e féin ann an corruich an uabhair.

25 Marbhaidh miann an leisgein e; oir diùltaidh a làmhan obair a dheanamh.

26 Air feadh an latha sannaichidh e gu mòr; ach bheir am firean uaith, agus cha chaomhain e.

27 *Is* gràineileachd ìobairt nan aingidh: cia mòr is mò, 'nuair a bheirear suas i le droch rùn?

28 Sgriosar fianuis bhreugach; ach an ti a dh'éisdeas, labhraidh e chum *deadh* chrìche^l.

29 Cruaidhichidh an droch dhuine 'eudan; ach ni esan a ta ionraic a shlighe dìreach^m.

30 Cha 'nⁿeil gliocas, no tuigse, no combairle ann, an aghaidh an Tighearna.

31 Deasaichear an t-each fa chomhair latha a' chatha, ach is ann o'n Tighearna a *tha* tèaruinteachdⁿ.

CAIB. XXII.

IS ròghnuiche ainm maith na mòr shaibhreas, agus deadh-ghean na airgiod agus òr.

2 Coinnich-

a neo-gheur, simplidh. b tilgidh *Dia*. c Traoghaidh, mùchaidh.
d ceartas. e *is* aoibhar uamhais e do. f aoibhneas, aighear. g ciontach.
h an tìr fhàsail. *Eabh.* i glòir. k àrd bhaile, bhaile daingnichte.
l a ghnàth, am feasd. m deasaichidh esan a ta ionraic a shlighe. n saorsa, buaidh.

2 Coinnichidh am beartach ^a agus am bochd a chèile : *is e'n Tighearna a rinn iad gu léir.*

3 Chi an duine crìonna ^b olc, agus folaicidh se e féin; ach gabhaidh na daoine baoghalta ^c iad peanas.

4 Trìd irioslachd [agus] eagail an Tighearna, *thig* saibhreas, agus urram, agus beatha.

5 *Tha* droighionn agus ribeacha ann an slighe an duine fhliair: an ti a ghleidheas anam féin, théid e am fad uatha.

6 Teagaisg leanabh a thaobh na slighe air an còir dha imeachd; agus an uair a bhios e sean, cha tréig e i.

7 Riaghlaidh am beartach os ceann nam bochd; agus *bithidh* an ti a ghabhas an coingheall ^d na sheirbhiseach dha-san a bheir an coingheall.

8 An ti a shìol-chuireas euceart, buainidh e dìomhanas; agus caithear ^e slat 'fheirge.

9 Beannuichear esan aig am bheil sùil fhial ^f; oir bheir e d'a aran do'n bhochd.

10 Tilg a mach am fear-fochaid, agus théid consachadh a mach; seadh, sguiridh comhstri agus masladh.

11 An ti leis an ionmhuinn gloine cridhe, *is* taitneach a bhilean, *bithidh* ^g an rìgh 'na charaid aige.

12 Coimhidh sùilean an Tighearna eòlas; ach tilgidh e bun os ceann briathran a' chiontaich.

13 Their an leisgein, *Tha*

leòmhnan am muigh, anns na sràidibh marbhar mi.

14 *Is* slochd domhain beul bhan coimheach; an ti a's gràincil ^h leis an Tighearna, tuitidh e ann.

15 *Tha* amaideachd ceangailte ann an cridhe leinibh; ach cuiridh slat an smachdachaidh am fad uaith i.

16 An ti a shàruicheas am bochd a mheudachadh a *mhaoin* féin, agus an ti a bheir do'n t-saibhir, *thig* e gu deimhin gu h-uireasbhuidh.

17 Aom do chluas, agus éisd ri briathraibh dhaoine glìce, agus socraich do chridhe air m'eòlas-sa:

18 Oir *is* taitneach *an ni e*, ma ghleidheas tu iad ann ad chom ⁱ, *ma* bhitheas iad araon deas air do bhilibh.

19 Chum gu'm biodh t'earbsa as an Tighearna, nochd mi dhuit an diugh, eadhon dhuitse.

20 Nach do scriobh mi dhuit nithe òirdheirc, ann an comhairlibh, agus an eòlas?

21 Chum gu nochdainn duit cinnte bhriathar na firinn; chum gu freagradh tu briathra na firinn dhoibhsan a chuireas fios a t'ionnsuidh?

22 Na creach am bochd, a chionn gu *bheil* e bochd, agus na sàruich an truaghan anns a' gheata:

23 Oir tagraidh an Tighearna an cùis, agus millidh e anam na muinntir a mhilleas iad.

24 Na dean suas cairdeas ris an fheargach, agus maille ri fear

^a saibhir.

^b ciallach, geur, léirsinneach.

^c neo-gheur, simplidh.

^d air iasachd.

^e fàilnicidh.

^f mhaith, thruacanta.

^g air son gràis

no deadh-ghean a bhilean *bithidh*, &c.

^h fuathach.

i an taobh a stigh

dhiot.

^k dh'fhoillsich.

fear na h-àrd chorruih na h-imich ;

25 Air eagal gu'n ionnsuich thu a shlighean, agus gu'm faigh thu ribe do t'anam.

26 Na bi dhiubhsan a bhuail-eas an làmhan ^a, no dhiubhsan a théid an urras air son fhiachi.

27 Mur 'eil *ni* agad gu dìoladh, c'ar son a bheirteadh ^b uait do leaba a ta fodhad.

28 Na h-atharraich an seann chomhara-crìche, a shuidhich t'aithriche.

29 *Ma* chi thu fear a bhios eathlamh ^c 'na 'ghnothuichibh, seasaidh e 'n làthair rìghre, cha seas e an làthair dhaoine ìosal.

CAIB. XXIII.

NUAIR a shuidheas tu a dh'itheadh maille ri h-uachdaran, thoir an ro-aire do na *bheil* fa d' chomhair ;

2 Agus cuir sgian ri d' sgorran, ma's duine thu air do thabhairt do chraos.

3 Na miannaich a nithe milse^d; oir *is* biadh mealltach iad.

4 Na saothraich gu fàs saibhir, leig dh'òt do ghliocas féin.

5 An cuir thu do shùilean air an *ni* nach 'eil ann; oir gu cinn-teach *ni saibhreas* sgiathan dha féin, mar iolaire a dh'itealaicheas chum nan nèamh ^e.

6 Na h-ith aran an *ti aig am beil* droch shùil, agus na miannaich a nithe milse.

7 Oir mar a smuainicheas *c* 'na anam, mar sin *bithidh* e: Ith agus òl, their e riut, ach cha *bhi* a chridhe leat.

8 Au greim a dh'ith thu,

sgèithidh tu nìos, agus cailidh tu do bhriathra milse.

9 Na labhair ann an cluasaibh amadain; oir *ni* e tàir air gliocas do bhriathar.

10 Na h-atharraich an seann chomhara-crìche, agus air ach-aibh nan dilleachdan na bris a steach:

11 Oir *tha* am fear-saoraidh cumhachdach; tagraidh e an cuis a t' aghaidh ^f.

12 Aom do chridhe ri fòghlum, agus do chluasan ri briathraibh eòlais.

13 Na cum smachdachadh o leanabh; oir *ma* bhuaileas tu e le slait, cha'n fhaigh e bàs.

14 Buailidh tu e le slait, agus saoraidh tu 'anam o ifrinn ^g.

15 A mhic, ma bhios do chridhe glic, *ni* mo chridhe-sa gairdeachas, eadhon mo chridhe-sa:

16 Seadh, *ni* m'airnean gairdeachas, 'nuair a labhras do bhilean nithe cearta.

17 Na gabhadh do chridhe fàrmad ri peacachaibh: ach *bi* an eagal an Tighearn air feadh an là uile.

18 Oir gu deimhin *tha* crìoch ann, ach ^h cha ghearrar as do dhòchas.

19 Eisd thusa, a mhic, agus *bi* glic, agus treòraich do chridhe anns an t-slighe.

20 Na bi am measg phòiteirean fiona, am measg luchd comh-ithidh geòcach feòla.

21 Oir thig am misgeir agus an geòcaire gu bochdainn; agus eudaichidh turra-chodal ⁱ *duine* le luideagaibh.

22 Eisd

^a a bheir an làmhan seachad.

^b a bheireadh *neach*.

^c grad, deas.

^d annasach.

^e nan speur, nan neul.

^f riut.

^g o'n uaigh,

^h p'n bhàs,

ⁱ luigheachd ann, agus.

ⁱ codaltachd, lundaireachd, leisge.

22 Eisd ri t'athair a ghin thu, agus na dean tàir air do mhàthair 'nuair a bhios i aosda.

23 Ceannaich an fhìrinn, agus na reic i; *mar an ceudna* gliocas, agus fòghlum, agus tuigse.

24 Ni athair an fhìrein mòr ghairdeachas; agus ni esan a ghineas *mac glic*, aoibhneas ann.

25 Ni t'athair agus do mhàthair aoibhneas, agus ni ise a rug thu gairdeachas.

26 A mhic, thoir dhomhsa do chridhe, agus coimhheadh do shùilean mo shlighean.

27 Oir *is* staing^a dhomhain strìopach, agus *is* slochd cumhann bana-choigreach.

28 Tha i mar an ceudna ri feall-fheitheamh mar chreachadair^b, agus cuiridh i luchd-dòbheirt^c an lìonmhoireachd am measg dhaoine.

29 Cò d' *am buin* truaighe? cò *a ta ri bròn*^d? cò aig *am bheil* consachadh^e? cò *a ta ri gearan*? cò air *am bheil* lotan gun aobhar? cò aig *am bheil* deirge shùl?

30 Iadsan a dh'fhanas fad aig an fhìon, iadsan a théid a dh'iarraidh fiona measgta.

31 Na h-amhaire thusa air an fhìon an uair a bhios e dearg, 'nuair a bheir e a dhath sa' chupan, a théid e sìos dìreach^f.

32 Ma dheireadh teumaidh e mar nathair, agus mar an righ-nathair^g sàthaidh e 'ghath.

33 Amhaircidh do shùilean air mnaibh coimbeach, agus cuiridh do chridhe an céill nithe claona.

34 Agus bithidh tu mar an tì a luidheas sìos ann am meadh-

on na fairege, no mar esan a luidheas air bàrr croinn-siuil.

35 Bluail iad mi, *their thu*, agus cha robh mi tinn; ghabh iad orm, agus cha do mhothaich mi: c'uin a dh'ùisgeas mi? an sin iarraidh mi fathast e.

CAIB. XXIV.

NA gabh farmad ri droch dhaoinibh, agus na miannaich a bhi maille ri u.

2 Oir smuainichidh an cridhe air milleadh, agus labhraidh am bilean mu dhonas^b.

3 Le gliocas togar tigh, agus le tuigse daingnichear e;

4 Agus le h-eòlas lìonar a sheomraiche leis gach saibhreas luachmhor agus taitneach.

5 *Tha'n duine glic 'na dhuine* làidir, agus tha fear an eòlais treun an neart.

6 Oir le comhairle ghlic ni thu do chogadh; agus ann an lìonmhoireachd chomhairleach *tha* tèaruinteachd.

7 *Tha* gliocas àrd air son amadain: anns a' gheatadh na fosgladh e a bheul.

8 Esan a smuainicheas air^l olc a dheanamh, goirear fear nan droch innleachd dheth.

9 *Is* peacadh smuainte na h-amaideachd; agus *is* e fear na fochaid gràin dhaoine.

10 *Ma* dh'fhannaicheas^k tu ann an latha an àmbghair^l, *is* beag do neart.

11 Ma dhearmadas tu iadsan a thearnadh a thairngear chum bàis, agus iadsan a tha ullamh gu bhi air am marbhadh;

12 Ma *their thu*, Feuch, cha robh

^a slochd, ^b air son creiche. ^c luchd-eusaontais, felltairean. ^d acain.
^e aimhreitean. ^f a ghluaiseas e gu ceart. ^g nathair-nimbe. ^h aimhleas,
 urchoid, ⁱ a dhealbas, a thùras. ^k lagaicheas. ^l na teanndachd.

robh fios againn air so; nach toir esan a chothromaicheas an cridhe fa'near? agus nach bi fios aige-san a choimhideas t'anam? agus nach òc e do gach duine a rèir a ghnòmhara?

13 A mhic, ith thusa mil, do bhrìgh gu *bheil i* maith, agus a' chìr mheala a *tha* milis do d' bhlas.

14 Mar sin *bithidh* eòlas a' ghliocais do t'anam, ma gheibh thu *e*; agus an uair a thig do chrìoch, cha ghearrar as ^a do dhòchas.

15 Na dean feall-fholach, a dhroch dhuine, an aghaidh àite-còmhnuidh an fhèin; na creach ionad-tàimh.

16 Oir seachd uairean tuitidh am firean, agus éiridh e *rès*; ach tuitidh na h-aingidh ann an olc.

17 'Nuair a thuiteas do nàmhaid, na bi aoibhneach, agus an uair a thuislicheas e, na deanadh do chridhe gairdeachas:

18 Air eagal gu'm faic an Tighearn, agus gu'm bi e olc ^b 'na shùilibh, agus gu'n tionndaidh e 'fhearg uaith.

19 Na biodh compar ort mu dhroch dhaoinibh, agus na gabh farmad ris na h-aingidh ^c:

20 Oir cha bhi crìoch mhaith ^d air an droch dhuine; cuirear lèchran nan aingidh as.

21 A mhic, biodh eagal an Tighearn agus an rìgh ort: riu-san aig am *bheil* atharrachadh giùlain ^e na biodh gnothuch agad:

22 Oir gu h-obann thig ^f an

dòruinn; agus cò d'am fios an sgrìos araon?

23 *Buinidh* na nithe so mar an ceudna do dhaoinibh glìce. Cha mhaith an ni gnùis aithneachadh ann am breitheanas ^g.

24 Esan a their ris an aingidh, *Tha* thu cothromach ^h, malluichidh an sluagh e, gabhaidh na fineacha gràin deth.

25 Ach *bithidh* toil-inntinn aca-san a chonaicheas e, agus thig beannachadh maith orra.

26 Pògar bilean an ti a bheir freagradh ceart.

27 Ulluich t'obair am muigh, agus deasaich i dhuit féin anns an achadh, agus 'na dhéigh sin tog do thig.

28 Na bi t'fhianuis gum aobhar an aghaidh do choimhear-snaich, agus na meall le d' bhilibh.

29 Na h-abair, Mar a rinn e orm, mar sin ni mi air: òcaidh mi do'n duine a réir 'oibre.

30 Ghabh mi seachad air fearann an duine leis, agus air fion-lios an duine gun tuigse:

31 Agus feuch, bha e uile air fàs suas le cluanaibh ⁱ, chòmhdaich an canntagach ^k 'aghaidh, agus bhriseadh sìos a bhalladh cloiche.

32 An sin chunnaic mi, thug mi an aire gu maith ^l; dh' amhairc mi, fhuair mi fòghlum.

33 Fathast beagan codail, beagan clò-chodail, beagan pasgaidh ^m nan làmh gu codal:

34 An sin thig do bhochdainn mar fhear-siubhail, agus t'uir-easbhuidh

^a agus *bithidh* duais ann, agus cha ghearrar as. ^b mi-thaitneach. ^c *Faic. Salm XXXVII. r. 1.*

^d duais, luigheachd. ^e a tha caochlaideach, so-ghluaiste. ^f éiridh. *Eabh.*

^g *Faic Lebhit. Caib. XIX. r. 15.*

^h ceart, ionraic. ⁱ oighionnaich, droighnich. ^k ionntagach. ^l shoeraich mi no ehridhe. *Eabh.* ^m fillidh.

easbhuidh mar dhuine fuidh armaibh.

CAIB. XXV.

I Siad so mar an ceudna gnàth-fhocail Sholaimh, a dh'ath-scriobh daoine Hesechiah rìgh Iudah.

2 *Is i* glòir Dhé ni a cheiltinn; ach *is e* urram rìghre ni a rannsachadh.

3 *Tha* nèamh air àirde, agus an talamh air doimhne, agus cridhe rìghre do-rannsachaidh.

4 Buin an salchar o'n airgid, agus thig soitheach a mach do'n òr-cheard.

5 Buin an droch dhuine as làthair an rìgh, agus daingnich-e ar ann am fireantachd a rìgh-chaitir.

6 Na gabh urram dhuit féin ann am fianuis rìgh, agus na seas ann an àite dhaoine mòra :

7 Oir *is* fearr gu'n abrar riut, Thig a nìos an so, na gu cuirear sìos thu am fianuis an uachdarain a chunnaic do shùilean.

8 Na gabh a mach gu h-obann gu strì, air eagal *nach bi fios agad* ciod a ni thu 'na dhéigh sin, an uair a bheir do choimhearsnach gu nàire thu ^a.

9 Tagair do chùis ri d' choimhearsnach, agus na foillsich rùn-dìomhair do neach eile :

10 Air eagal gu cuir an ti a chluinneas gu nàire thu, agus nach atharraichear ^b do mhasladh.

11 *Mar* ùbhlán òir ann an dealbhaibh airgid, *tha* focal a labhrar gu h-ìomchuidh.

12 *Mar* chluas-fhàinne òir, agus mar usgair do'n òr fhìor-

ghlan, *tha* fear-cronachaidh glic aig eluais fhurachair.

13 *Mar* fhuachd sneachdaidh ann an àm an fhogharaidh, *tha* teachdaire dìleas dhoibhsan a chuireas uatha e ; oir ath-bheothaichidh e anam a mhaighstir.

14 *Mar* neoil agus *mar* ghaoith gun uisge *tha* am fear a ni uaill á tiodhlacadh gu breugach.

15 Le fad-fhulangas cuirear impidh air uachdaran, agus brisidh teanga mhìn cnàin.

16 An d'fhuair thu mil? ith ni's leòr dhuit dith; air eagal gu làn-shàsuichear thu, agus gu sgeith thu i.

17 Tarruing do chos á tigh do choimhearsnaich, air eagal gu'm bi e sgìth dhìot, agus gu fuathaich e thu.

18 *Is* ord, agus claidheamh, agus saighead gheur, am fear a bheir fianuis bhréige an aghaidh a choimhearsnaich.

19 *Mar* fhiacail bhriste, agus *mar* chois as an alt; *tha* earbsadh á duine neo-dhìleas ann an latha airce.

20 *Mar* esan a bheir air falbh eudach ann an latha fuachda, *mar* fhìon-geur air creag-shalann^c, mar sin *tha* esan a sheinneas òrain do'n chridhe thuirseach.

21 Ma bhios do nàmhaid ^d ocrach, thoir aran dha r'a ith-eadh; agus ma bhios e òtmhor^e, thoir uisge dha r'a òl:

22 Oir carnaidh tu eibhle teine air a cheann ^f, agus bheir an Tighearna luigheachd ^g dhuit.

23 Cuiridh

a air eagal gu'n dean thu nì-eigin 'na dhéigh sin, air son an cuir do choimhearsnach gu nàire thu. ^b pillear. ^c nìtre. *Sasg.* ^d an ti aig am bheil fuath dhuit. ^e artmhor, pàiteach. ^f *Faic Rom. Caib. XII. r. 20.* ^g duais.

23 Cuiridh a ghaoth á tuath air falbh an t-uisge^a; mar sin cuiridh an gnùis feargach air falbh teanga a' chùl-chàinidh.

24 Is fearr còmhuidh a ghabhail ann an oisinn mhullaich tighe, na maille ri mnaoi aimhreitich ann an tigh farsaing.

25 Mar uisgeacha fuar do'n anam thartmhor, mar sin *tha* deadh sgeul á tìr chéin.

26 Mar thobar air a chùr troimh a chéile, agus mar fhuaran air a thruailleadh, *tha* am firean a thuislicheas am fianuis an aingidh.

27 Cha 'n'eil e maith mòran meala itheadh; agus *cha* ghòir e do *dhaoinibh* an glòir féin iarraidh^b.

28 Mar chathair^c briste sìos, gun bhalladh, *tha* am fear aig nach 'eil ceannsal air a spiorad féin.

CAIB. XXVI.

MAR shneachda san t-samhradh, agus mar uisge san fhogharadh, mar sin cha 'n'eil urram iomchuidh^d do'n amadan.

2 Mar eun air faondradh, mar an gobhlan-gaoithe ag itealaidh, mar sin cha d'thig am mallachadh gun aobhar.

3 Sciùrs^e do'n each, srian do'n asal, agus slat do dhruim nan amadan.

4 Na freagair amadan a réir 'amaideachd, air eagal gu'm bi thu féin cosmhuil ris.

5 Freagair amadan a réir

'amaideachd, air eagal gu'm bi e glic 'na shùilibh féin.

6 Gearraidh esan dheth a chosan, òlaidh e dochann, a chuireas teachdaireachd le làimh amadain.

7 Cha'n ionann cosan^f a' bhacaich; mar sin *tha* gnàth-fhocal ann am beul amadana.

8 Mar neach a cheanglas clach ann an crann-tàbhuill, mar sin *tha* esan a bheir urram do amadan.

9 Mar a théid bior suas ann an làimh misgeir, mar sin *tha* gnàth-fhocal ann am beul amadana.

10 Bheir an *Dia* mòr, a dhealbh gach *ni*, duais do'n amadan^g, agus bheir e duais do luchd-eusaontais.

11 Mar a philleas madadh chum a sgeith féin, pillidh amadan chum 'amaideachd féin.

12 Am bheil thu faicinn duine a tha glic 'na bharaill^h féin? *tha* aobhar dòchais nì's mò do'n amadan na dheth-san.

13 Their an leisgeinⁱ, *Tha* leòmhan san t-slighe, leòmhan anns na sràidibh.

14 Mar a thionndaidheas an dorus air a lùdnanaibh^k, mar sin an leisgein air a leabaidh.

15 Folaichidh an leisgein a làmh 'na bhrollach, is doilich leis^l a toirt chum a bhéil.

16 Is glìce an leisgein 'na bharaill féin, na seachdnar a bheir freagradh gu ceart.

17 Mar neach a bheireas air madadh air a chluasaibh, *tha* esan

^a Bheir a' ghaoth á tuath a mach uisge, ^g iarraidh urraim.

^c mhòr-bhaile.

^d ciatfach.

^e Sciùrsair.

^f Togar casan.

^g Claidhidh duine mòr gach neach, agus bheir e duais do'n

amanad. ^h 'na shùilibh. *Eabh.*

ⁱ leisgear, lundaire.

^k lùdagonaibh.

is saothair leis.

esan a théid seach, agus a ghabhas gnothuch ri conspoid nach *buin* da.

18 Mar fhear air boile, a thilgeas leusan-teine, saighdean, agus bàs,

19 Mar sin *tha* am fear a mheallas a choimhearsnach, agus a their, Nach ann ri fearas-chuideachd ^a a *tha* mi?

20 Far am bi dìth connaidh, théid an teine as; agus far nach bi fear-cogarsaich ^b, sguiridh a' chomh-strì.

21 Mar ghual do eibhlibh, agus mar chonnadh do theine, mar sin *tha* fear nan aimhreit a dhùsgadh strì.

22 *Tha* briathra fir na cogarsaich mar lotaibh ^c, agus théid iad sìos gu ionadaibh ìochdarach a' chuim.

23 Mar shoitheach creadha air a chòmhdachadh le sal airgid, *tha* bilean air lasadh agus cridhe olc.

24 Le 'bhilibh ceilidh ^d an ti a dh'fhuathaicheas; ach an taobh a stigh dheth taisgidh e cealg.

25 An uair a labhras e gu breagha, na creid e; oir *tha* seachd gràineileachda 'na chridhe.

26 An ti a chòmhdhaicheas ^e 'fhuath le ceilg ^f, foillsichear 'aingidheachd ^g am fianuis a' chomhchruinnich.

27 An ti a chladhaicheas slochd, tuitidh e féin ann; agus an ti a charuicheas clach, pillidh i air féin.

28 Fuathaichidh an teanga bhreugach iadsan d'an dean i

dochair, agus oibrichidh am beul miodalach sgrios.

CAIB. XXVII.

NA dean uaill a thaobh an latha màireach ^h; oir cha 'n'eil fhios agad ciod a bheir là uaith.

2 Moladh neach eile thu, agus na b'e do bheul féin; coigreach, agus na b'iad do bhilean féin.

3 *Is* trom clach, agus *is* cudthromach an gaineamh; ach *is* truime corruich amadain na iad le chéile.

4 *Is* an-ìochdmhor corruich, agus mar thuil *tha* fèarg: ach cò is urrainn seasamh am fianuis tnùtha?

5 *Is* fearr achmhasan follaiseach na gràdh folaichte.

6 *Is* dileas lotan caraid; ach *is* cealgach pògan eascaraid.

7 Gabhaidh ann t-anam làn gràin do'n chùr-mheala; ach do'n anam ocrach ⁱ is milis gach ni searbh.

8 Mar eur air seacharan o a nead, mar sin *tha* am fear a théid air seacharan o 'àite féin.

9 Ni oladh-ungaidh agus boltrach an cridhe ait: mar sin *ni* mìlsead caraid duine le comhairle a chridhe.

10 Na tréig do charaid féin, no caraid t'athar, agus na rach ^k a steach do thigh do bhràthar ann an latha t'àmhghair ^l; *is* fearr coimhearsnach am fagus na bràthair fad as.

11 Bi glic, a mhic, agus dean mo chridhe ait, agus bithidh

^a sùgradh.^b cogaraich.^c bhriathraibh tlàth.^d aithnichear.^e dh'fhoilaicheas.^f an uaigneas.^g 'olcas.^h an la'r-na-mhàireach.ⁱ acrach.^k teirig, gabh.^l t'urchoid.

idh freagradh agam dhasan a bheir masladh dhomh ^a.

12 Chi an duine crìonna olc, agus folaichidh se e féin; ach gabhaidh na daoine baoghalta air an aghaidh, agus fuilingidh iad peanas ^b.

13 Gabh eudach an ti a chaidh an urras air coigreach, agus air son bana-choigrich gabh an geall uaith.

14 An ti a bheannuicheas a charaid le guth àrd, ag éirigh gu moch sa' mhaduinn, measar e dha mar mballachadh.

15 Tha sìor-shileadh uisge ann an latha frasach, agus bean aimhriteach cosmhuil ri chéile.

16 Ge b'e dh'fholaicheas i, folaichidh e a' ghaoth, agus oladh-ungaidh a làimhe deise a bhrathas *i féin*.

17 Geuraichear iarunn air iarunn, agus geuraichidh duine gnùis a charaid.

18 Ge b'e ghleidheas craobh-fhìge, ithidh e d'a toradh; mar sin esan a dh'fheitheas air a mhaighstir, gheibh e urram.

19 Mar ann an uisge a *fhreagras* aghaidh do aghaidh, mar sin *freagraidh* cridhe duine do dhuine.

20 Cha sàsuichear ifrinn agus léir-sgrìos ^c, agus cha sàsuichear sùillean dhaoine.

21 Mar a' phoit-ghlanaidh air son an airgid, agus an àmhuinn air son an òir, mar sin *tha* duine do bheul an ti a mholas e.

22 Ge do phronn thu amadan ann an soitheach-pronnaidh am measg cruithneachd le bruth-adair ^d, cha dealaich 'amaid-eaclid ris.

23 Bitheadh aithne mhaith agad air staid ^e do chaorach; thoir an air do d' threudaibh:

24 Oir cha *mhair* beartas gu bràth: agus am *mair* an crùn o linn gu linn?

25 Nochdar am feur gearra, agus taisbeanaidh am feur maoth ^f e féin, agus cruinnich-ear luibhean nam beann.

26 *Bithidh* na h-uain chum t'eudaich; agus *is* iad na gabhair luach t'fhearainn.

27 Agus *bithidh* ni's leòr do bhainne ghabhar agad chum bìdh, chum bìdh do theaghlach, agus chum beathachaidh 'do mhaighdeana ^g.

CAIB. XXVIII.

TEICHIDH an t-aingidh, gun neach air bith an tòir air; ach bithidh na h-ionraic dàna mar leòmhnan.

2 Air son eusaontais tìre *bithidh* mòran uachdaran oirre; ach le duine tuigseach eòlach nithear a staid buan.

3 *Tha* duine bochd a ni foirneart air bochdaibh, mar uisge millteach ^h nach fàg biadh 'na dhéigh.

4 Molaidh iadsan a thréigeas an lagh na h-aingidh; ach ni iadsan a ghleidheas an lagh strì ⁱ riu.

5 Cha tuig droch dhaoine breitheanas; ach tuigidh iadsan a dh'iarras an Tighearna na h-uile nithe.

6 *Is* fearr am bochd a dh'imicheas 'na iouracas, na esan a tha fiar 'na shlighibh, ge do robh e saibhir.

7 An ti a ghleidheas an lagh, *is*

^a *Faic Salm CXLIX. r. 42.*

^b *Faic Caib. XXII. r. 3.*

^c an uaigh agus am bàs.

^d pronnadair; pestil. *Sasg.*

^e chailin, bhanoglach.

^f sgriosach.

^e aghaidhibh.

^f min.

^g Eabh.

^h còmhrag.

is mac glic e ; ach esan a ta 'na chompanach do luchd-craois, nàirichidh e 'athair.

8 An ti a mheudaicheas a mhaoin le h-ocar ^a agus le tairbhe eucoraich, cruinnichidh e dhasan a ghabhas truas do'n bhochd.

9 An ti thionndaidheas a chluas o chluinntinn an lagha, *bithidh* 'ùrnuigh féin 'na gràin-eileachd.

10 An ti a chuireas na fireana air seacharan air droch shlighe, tuitidh e 'na shlochd féin ; ach mealaidh na h-ionraic nithe maithe.

11 *Is* glic duine saibhir 'na bharaib ^b féin ; ach rannsaichidh an duine bochd aig am bi tuigse mach e.

12 'Nuair a ni na fireana gairdeachas, *bithidh* glòir mhòr ann ; ach an uair a dh'éireas na h-aingidh, folaichear ^c duine.

13 An ti a dh'fholaicheas a pheacanna, cha soirbhich leis ; ach esan a dh'aidicheas agus a thréigeas *iad*, gheibh e tròcair.

14 *Is* beannuichte an duine air am bi eagal a ghnàth ; ach esan a chruaidhicheas a chridhe, tuitidh e ann an olc.

15 *Mar* leòmhnan beucach, agus *mar* mhathghamhuin a ruith-eas a null agus a nall, *tha* uachdaran aingidh os ceann sluaigh bhochd.

16 Am fear-riaghlaidh aig nach 'eil tuigse, *is* mòr mar an ceudna am fear-foirneirt e ; ach an ti a dh'fhuathaicheas sannt, sìnidh e a laithean.

17 An duine a ni ainneart air fuil neach sam bith, teichidh

e gu ruig an sloid ; na cumadh aon duine e ^d.

18 An ti a ghluaiseas gu h-ionraic, tearnar e ; ach esan a tha fiar 'na shlighibh, tuitidh e dh'aon bheum.

19 An ti a threabhas 'fhear-ann, bithidh pailteas arain aige ; ach esan a leanas an déigh dhaoine dìomhain, bithidh bochd-*dainn* gu leòr aige.

20 Bithidh duine firinneach pailt ann am beannachdaibh ; ach esan a ni deifir ^e gu bhì saibhir, cha bhì e neo-chiontach.

21 Cha mhaith an ni gnùis aithneachadh ^f ; gidheadh air son greim arain ciontaichidh duine.

22 Ni fear na droch shùla deifir gu bhì saibhir ; ach cha'n 'eil fhios aige gu'n d'thig bochd-*ainn* air.

23 An ti a chronaicheas duine, na dhéigh sin gheibh e nì's mò do dheadh-ghean na esan a ni miodal le 'theangaidh.

24 An ti a ni reubainn air 'athair no air a mbàthair, agus a their, Cha 'n 'eil cionnta ann, *is* companach e do fhear-millidh.

25 An ti aig am bheil cridhe àrdanach, dùisgidh e strì ; ach esan a dh'earbas as an Tigh-earna, nìthear sultmhor ^g e.

26 An ti a dh'earbas as a chridhe féin, *is* amadan e ; ach esan a ghluaiseas gu glic, saor-*ar* e.

27 An ti a bheir do'n bhochd, cha bhì dìth air ; ach air an ti a dh'fholaicheas a shùilean bithidh iomadh mallachd.

28 'Nuair a dh'éireas na h-aingidh, folaichidh daoine *iad* féin

^a an-riadh. ^b 'na shùilibh. *Eabh.*

cuireadh duine sam bith stad air.

^g mealaidh e pailteas.

^c cabag.

^e iarrar, sirear.

^d na

^f *Faic Caib. XXIV. r. 25.*

féin ; ach an uair a sgriosar iad, fàsaidh na fireana lìonmhor.

CAIB. XXIX.

AM fear a chroaichear gu minic, gidheadh a chruaidhicheas *a* mhuineal, sgriosar e gu h-obann, agus sin gun leigheas.

2 'Nuair a bhios na fireana cumhachdach^a, ni an sluagh gairdeachas ; ach an uair a riaghlas na h-aingidh, ni an sluagh osnaich^b.

3 Am fear a ghràdhaicheas gliocas, ni e 'athair ait ; ach esan a chumas cuideachd ri strìo-paichibh, caithidh e *a* mhaoin.

4 Le breitheanas daingnidh an rìgh an tìr ; ach sgriosaidh am fear a ghabhas tìodhlacan i.

5 Am fear a nì mìodal r'a choimhearsnach, sgaoilidh e lìon air son a chos.

6 Ann an eusaontas droch dhuine *tha* ribe ; ach seinnidh am firean, agus bithidh e aoibhneach.

7 Bheir am firean an aire do chùis nam bochd ; ach cha ghabh an t-aingidh suim do eòlas a bhi aige oirre.

8 Bheir luchd-fochaid baile ann an ribe ; ach pillidh daoine glìce fearg.

9 Ma nì duine glìc strì^c ri duine amaideach, co dhiubh a bhios fearg air, no ni e gàire, cha *bhi* fois ann.

10 Fuathaichidh daoine fuil-eachdach an duine ionraic ; ach iarraidh daoine cothromach 'anam^d.

11 Cuiridh amadan an céill 'inntinn uile ; ach cumaidh duine glìc a stigh i gus an déigh sin.

12 Ma dh'éisdeas uachdaran ri breugaibh, *bithidh* a sheirbhisich uile aingidh.

13 Coinnichidh am bochd agus an cealgair^e a chéile ; bheir an Tighearna solus d'an sùilibh araon.

14 Ma bheir rìgh breth air bochdaibh ann am frinn, daingnichear a rìgh-chaitheir gu bràth.

15 Bheir an t-slat agus achmhasan gliocas uatha ; ach cuiridh an leanabh^f a dh'fhàgar dha féin nàire air a mhàthair.

16 'Nuair a bhios na h-aingidh lìonmhor, bithidh eusaontas lìonmhor : ach chi na fireana an leagadh^g.

17 Cronaich do mhac, agus bheir e suaimhneas^h dhuit : seadh, bheir e sòlas do t'anam.

18 Far nach 'eil taisbeanadh, leigear ris an sluagh ; ach an tì a choimhideas an lagh, *is* sona esan.

19 Le briathraibh cha leas-aichear 'seirbhiseach ; oir ge do thuig e, cha fhreagar e.

20 Am bheil thu faicinn duine a tha dianⁱ 'na bhriathraibh ? *tha* aobhar dòchais nì's mò do'n amadan na dhethsan.

21 Ma thogas neach a sheirbhiseach suas gu muirneach o bhi 'na leanabh, ma dheireadh bithidh e aige mar *a* mhac.

22 Dùisgidh duine feargach aimhreit, agus bithidh fear na corruich^k pailt ann an eusaontas.

23 Islichidh uabhar duine e : ach gheibh esan a ta iriosal 'na spiorad urram.

24 An

^a mòr, lìonmhor.^b caoidh, bròn.^c Ma bhios cùis-lagha aig

duine glìc.

^d a dheadh rùn.^e fear an fhoirneir.^f òganach.^g sgrios,^h fois.ⁱ cabhagach.^k na boire.

24 An tì a ni comb-roinn ri gaduiche, fuathachidh e 'anam féin: cluinnidh e mallachadh^a, ach cha'n fhoillsich e.

25 Bheir eagal duine ribe leis; ach ge b'e dh'earbas as an Tighearna, bithidh e tèaruinte^b.

26 Iarraidh mòran deadh-ghean^c an uachdarain; ach is ann o'n Tighearna *tha* breith-canas gach duine.

27 *Is* e fear na h-euceirt gràineileachd nam firean; agus *is* e'n tì a tha ceart 'na shlighe gràineileachd nan aingidh.

CAIB. XXX.

BRIATHRAN Aguir mhic Iacob, *eadhon* an fhàidheadaireachd^d: labhair an duine ri h-Itiel; *eadhon* ri h-Itiel agus ri h-Ucal.

2 Gu deimhin *tha* mi ni's amaidiche^e na duine air bith, agus cha 'n'eil tuigse duine agam.

3 Agus cha d'fhòghluim mi gliocas, ni mò a tha eòlas agam air nithibh naomha^f.

4 Cò chaidh suas do nèamh, no thàinig a nuas? cò chruinnich a' ghaoth 'na dhornaibh? cò cheangail na h-uisgeacha ann an truscan? cò shuidhich uile chrìocha na talmbainn? ciod *is* ainm dha? agus ciod e ainm a mhic, ma ta fhios agad?

5 *Tha* uile fhocal Dé fìorghlan: *is* sgiath e dhoibhsan a chuireas an dòigh ann.

6 Na cuir-sa ni air bith r'a bhriathraibh, air eagal gu cron-aich e thu, agus gu faighear breugach thu.

7 Dà ni dh'iarr mi ort; na

diùlt *iad* dhomh mu'm faigh mi bàs.

8 Dìomhanas agus breugan cuir fad uam; na toir dhomh bochdainn no beartas, beathaich mi le biadh a bhios iomchuidh air mo shon.

9 Air eagal gum bi mi làn, agus gu'n àicheadh mi *thu*, agus gu'n abair mi, Cò e an Tighearn? no gu'm bi mi bochd, agus gu'n goid mi, agus gu'n toir mi ainm mo Dhé an dìomhanas.

10 Na dean casaid air seirbhis-seach r'a mhaighstir, air eagal gu mallaich e thu, agus gu faighear ciontach thu.

11 *Tha* ginealach ann a mhallaicheas an athair, agus nach beannuich am màthair.

12 *Tha* ginealach ann a tha glan 'nan sùilibh féin, gidheadh nach 'eil air an nigheadh o an salchar.

13 *Tha* ginealach ann aig am bheil an sùilean àrda, agus fàbhraidhean^g an sùl air an togail suas.

14 *Tha* ginealach ann aig am bheil am fiacra *mar* chlaidhean, agus am fiacra-cùil *mar* sgeana, a dh'itheadh suas nan truaghan^h o'n talamh, agus nan feumach o mheasg dhaoinè.

15 Aig an deal-each *tha* dithis nighean, *ag éigeach*, Tabhair, tabhair. *Tha* trì nithe ann nach sàsuichear, seadh, ceithir nithe nach abair, *Is* leòr e:

16 An uaigh, agus a' bhrù neo-thorrach, an talamh nach sàsuichear le h-uisge, agus an teine nach abair, *Is* leòr e:

17 An t-sùil a ni magadh air athair, agus a ni tarcuis air ùmhlachd

^a mionnachadh.^b àrdaichear e.^c gnùis. *Eabh.*^d an dàn.^e brùideile.^f Ge do *tha* mi ni's amaidiche na duine air bith, &c. gidheadh tha eòlas agam air nithibh naomha.^g fordhubha.^h daoine bochda.

ùmhlachd do mhàthair, spòn-aidh fithich a' ghlinne a mach i, agus ithidh na h-iolairéan òga suas i.

18 Tha trì nithe ann a's iongantach leam, seadh, ceithir nithe nach aithne dhomh :

19 Slighe iolaire anns na speuraibh, slighe nathrach air carraig, slighe luinge ann am meadhon na fairge, agus slighe fir le h-òigh.

20 Mar so *tha* slighe bandhaltrannaiche : ithidh i, agus glanaidh i a beul, agus their i, Cha d'rinn mi olc air bith.

21 Air son trì nithe ghluais-eadh^a an talamh, agus air son ceithir nach urrainn e ghiùlan :

22 Air son seirbhisich an uair a riaghlas eb, agus air son amadain an uair a bhios e làn do bhìadh,

23 Air son mnà fhuathaich an uair a phòsar i, agus air son banoglaich an uair a bhios i 'na h-oighre air a bana-mhaighstir.

24 Tha ceithir nithe beaga air an talamh, ach *tha* iad roghlic :

25 *Tha* na seangain 'nan sluagh nach 'eil làidir, gidheadh ulluichidh iad am biadh san t-samhradh ;

26 *Tha* na coineana 'nam muinntir nach 'eil neartmhor, gidheadh togaidh iad an tighean anns na creagaibh ;

27 Cha 'n'eil rìgh aig na locustaibh, gidheadh imichidh iad a mach uile 'nam buidhnibh ;

28 Gabhaidh an damhan-alluidh greim le a làmhaidh, agus *bithidh* e ann an lùchairtibh nan rìgh.

29 *Tha* trì nithe a dh'ìmhich-eas gu maith, seadh, ceithir, a tha tlachdmhor 'nan siubhal :

30 An leòmhán a's làidire am measg bheathaiche, agus nach pill air ais o aon air bith,

31 Mìol-chù, boc-gaibhre mar an ceudna, agus rìgh an aghaidh nach feudar éirigh.

32 Ma rinn thu gu h-amaid-each le thu fèin a thogail suas, no ma smuainich thu olc, *cuir* do làmh air do bheul.

33 Gu deimhin bheir crathadh^c bainne im a mach, agus bheir fàs-gadh na sròna fuil a mach : mar sin bheir dùsgadh corruich aimhreit a mach.

CAIB. XXXI.

BRIATHRA rìgh Lemueil, an fhàidheadaireachd a theagaisg^d a mhàthair dha.

2 Ciod, a mhic? agus ciod, a mhic mo bhronn? agus ciod, a mhic mo bhòidean?

3 Na tabhair do neart^e do mhnaibh, no do shlighean do mhilleadh rìghre.

4 Cha 'n'eil e air son rìghre, a Lemueil, cha 'n'eil e air son rìghre fìon òl, no air son uachdarana déidh a bhi aca air dibh làidir.

5 Air eagal gu'n òl iad, agus gu'n dì-chuimhnich^f iad an lagh, agus gu'n claon iad breitheanas do aon sam bith do chloinn an àmhghair.

6 Thugaibh deoch làidir dhasan a tha ullamh gu bàsachadh, agus fìon dhoibhsan a tha ann an sèarbhas anama^g.

7 Oladh e, agus dì-chuimhnicheadh

^a chriochnuich, bha mi-shuaimhneas air. ^b crioslaichte 'na leasraidh. *Eabh.*

^c maistreachadh *Eir.* ^d dl'i'onn-suich. ^e do mhaoin. ^f dio-

chuimhnich. ^g aig am bhàl cridhe tuirseach.

nicheadh e a bhochdain, agus na cuimhniceadh e a thruaighe ni's mò.

8 Fosgail do bheul air son an duine bhailbh, ann an cùis nan uile a tha air an orduchadh chum sgrìos^a.

9 Fosgail do bheul, thoir breth le ceartas, tagair cùis an truaghain agus an fheum-aich.

10 Cò gheibh bean shubhailceabh^b? oir *tha* a luach gu mòr os ceann chlach uasal^c.

11 Earbaidh cridhe a fir aisde, agus cha bhi feum aige air creich.

12 Iocaidh^d i maith dha, agus cha'n e olc, rè uile laith-ean a beatha.

13 Iarraidh i olann agus lìon, agus oibrichidh i gu toileach le a làmhaidh.

14 Tha i mar longaibh nan ceannuiche, bheir i a biadh o *thir* chéin^e.

15 Eiridh i mar an ceudna 'nuair is i an oidhche a ta fathast ann, agus bheir i lòn d'a teaghlach, agus cuibhrionn^f d'a maighdeanaibh^g.

16 Measaidh i achadh, agus ceannaichidh si e: le toradh a làmh suidhichidh i fìon-lios.

17 Crioslaichidh i a leasraidh le neart, agus neartaichidh si a gairdeana.

18 Mothaichidh i gu *bheil* a ceannachd maith: cha d'théid a coinneal as an oidhche.

19 Cuiridh i a làmhan air an

dealgan, agus gabhaidh glacan a làmh greim do'n chuigeit.

20 Fosglaidh i a glac^h do'n truaghanⁱ, agus sìnidh i a làmh-an do'n fheumach.

21 Cha 'n'eil eagal oirre roimh an t-sneachda air son a teaghlach; oir *tha* a teaghlach uile eudaichte le scarlaid^k.

22 Ni i dhi féin truscain do obair ghréis; do shìde^l agus do chorcur *tha* a h-eudach.

23 Aithnichear anns na geataibh^m a fear, an uair a shuidheas e maille ri seanairibh na tìre.

24 Ni i lìon-eudach grinn, agus reicidh i e, agus bheir i criosan do'n cheannuiche.

25 Neart agus urram *is* eudach dhi, agus ni i gairdeachas san àm ri teachd.

26 Fosglaidh i a beul le gliocas, agus *tha* lagh a' chaoimhneis^h air a teangaidh.

27 Bheir i an aire do sbhligibh a teaghlach, agus cha'n ith i aran an dìomhanais.

28 Eiridh a clann, agus beanuichidh iad i; a fear, agus molaidh e i.

29 Rinn mòran nighean gu subhailceach, ach thug thusa barrachd orra uile.

30 *Is* mealltach deadh-ghean, agus *is* dìombain sgèimh; ach bean *air am bi* eagal an Tigh-earn, *is* ise a mholar.

31 Thugaibh dhi do thoradh a làmh, agus moladh a h-oibre féin anns na geataibh i.

^a uile chloinne na truaighe; uile mhac an sgrìos. *Eabh.* ^b bean mhaith, bean nan deadh bheus. ^c chlach luachmhor, nèamhuidean; peninim. *Eabh.*
^d Ni, bheir. ^e fad as. ^f obair chumta. ^g cailinibh. ^h a làmhan.
ⁱ do'n duine bhochd. ^k le *culaidhibh* dà-fhillte. ^l shìoda. ^m anns a'chomh-chruinneachadh.
ⁿ na caombalachd.

CRIOCH.

[The main body of the page contains extremely faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the document.]

